EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 297, Kasım 2015

1 Kasım seçimleri

1 Kasım seçimleri kendisi de dahil hiç kimsenin beklemediği bir biçimde AKP'nin açık üstünlüğü ile sonuçlandı. Tayyip Erdoğan 7 Haziran seçimleri sürecinde başkanlık sistemi adı altında saltanat özentili bir tek adam diktatörlüğüne yolu açmak için varını yoğunu ortaya koymuş ve sonuçta hüsrana uğrayarak giriştiği kumarı kaybetmişti. 7 Haziran ertesinden başlayarak ise bu kez kaybettiği tek başına hükümet olanağını yeniden elde etmek üzere toplumsal faturası hayli ağır yeni bir kirli oyuna girişti ve herkesi şaşkınlık içinde bırakarak sonuçta amacına ulaştı. Üstelik beklediğinden de fazlasını elde etmiş olarak.

Bu beklenmedik sonucun nedenleri üzerine halen yoğun tartışmalar sürüyor, değerlendirmeler yapılıyor, çok çeşitli gerekçeler ileri sürülüyor. Fakat biz ortaya çıkan tablonun öyle fazlaca karmaşık ve derin tahliller gerektirdiğini sanmıyoruz. 8 Haziran'dan başlayarak herşey neredeyse apaçık bir biçimde yaşandı; çözüm süreci aldatmacasının tüm olanaklarını yıllar yılı cömertçe kullanan ve tüketen AKP iktidarı bu kez tam tersini denedi. Çok kullanılan ifade ile "masayı devirdi", şoven milliyetçi söylemler eşliğinde Kürt halkına karşı dizginsiz bir yeni kirli savaş saldırısı başlattı. Bu büyük bir kumardı, ters de tepebilirdi, ama sonuçları üzerinden gördüğümüz gibi, umulanın da üstünde bir başarı sağladı.

Oynanan kumarla çelişik gibi görünen ikili bir sonuç elde edildi. Bir yandan şoven milliyetçilikle zehirlenmiş MHP seçmeninin dikkate değer bir kısmının desteği elde edildi. Öte yandan, Rojava'daki gelişmelerle kabaran ulusal duyguların etkisiyle ve çözümün kolaylaşacağı inancıyla, bu arada seçim barajını da aşabilmesi için 7 Haziran'da ilk kez olarak HDP'ye oy veren dinci-muhafazakar Kürt seçmeni, başlatılan kirli savaşın yarattığı korku ve dehşetin de etkisiyle gerisin geri kazanıldı. Kuşkusuz bu ikili temel faktörü, seçmen kitlelerinde geniş ve köklü bir karşılığı olan ölçüsüz din istismarı, "istikrar" ya da "kaos" üzerinden topluma yapılan ve konumu sallantılı bazı toplum kesimlerinde etki yaratan sistematik şantaj, artık alışılagelmiş bir uygulama olan ve yoksul seçmen katmanlarında karşılık bulabilen seçim rüşvetleri, muhtemeldir ki 7 Haziran'da HDP'yi destekleyen bir kısım aşiret reisinin satın alınması ve elbette ki seçim hileleri vb. tamamladı.

***

Sözkonusu olan, dinci-milliyetçi ideolojilerin etki ve denetimindeki tutucu seçmen kitlelerinin desteğinin önemli ölçüde bir partide birleştirilmesidir. Bu Türkiye'de birçok kez olmuştur. 50'li yıllarda Menderes'in DP'si, '60'lı yıllarda Demirel'in AP'si, '80'li yıllarda Özal'ın ANAP'ı bunu başarmışlardı. Yeni dönemde ise bunu Tayyip Erdoğan'ın AKP'si başarabilmektedir. Ve bu tablo ancak sağ oylardaki parçalanmayla değişebilmektedir, 1970'li ve '90'lı yıllarda olduğu gibi.

Bu temel önemde olguya eklememiz gereken iki başka temel önemde olgu var.

Bunlardan ilki, Türkiye'nin ilerici-

devrimci hareketinin bu gerici seçmen ağırlığının yarattığı boğucu siyasal atmosferi her zaman ancak parlamento dışı mücadelelerle, sınıf ve kitle hareketinin yarattığı olanaklarla göğüsleyebildiğidir. '60'lı ve '70'li yıllarda böyle oldu. Her iki dönemin devrimci yükselişleri toplumsal-siyasal yaşamda sola geniş bir alan açtı ve özellikle ikincisi düzenin dengelerini bir süreliğine de olsa ciddi biçimde sarstı. '90'lı yıllarda ise önden sınıf hareketinin kitlesel canlılığı, ardından Kürt uyanışının özel katkısıyla aynı şey kısmen başarıldı. Düzen siyasetindeki parçalı tablo da kendi yönünden bunu bir ölçüde kolaylaştırdı.

İkinci önemli olgu ise bu ilkinin uzantısıdır. Sol adına elde edilen ve sağ seçmen bloklaşmasında belli gedikler açan parlamenter başarılar da, tam da parlamento dışı sosyal-siyasal mücadelelerin bir ürünü ve yansıması oldular. Bunun '60'lı yıllardaki örneği, TİP'in sınırlı ama etki ve yankı yaratan çıkışıydı. '70'li yıllardaki örneği, devrimci dalganın en canlı döneminde ve onun sağladığı sol siyasal atmosfer sayesinde, 1977 seçimlerinde %41'lik oy desteği elde edebilen Ecevit CHP'si oldu. '90'lı yıllardan itibaren yeni dönemdeki örneği ise, Kürt ulusal uyanışı üzerinden çeşitli isimler altındaki Kürt partileri ve gelinen yerde HDP oldu. Uzun yıllar ulusal devrimci bir bayrak altında sürdürülen, sahip olduğu güçlü kitle desteğinin temellerini de böylece yaratan Kürt özgürlük mücadelesi olmasaydı bu türden bir parlamenter başarı da olamazdı.

Kürt hareketinin parlamenter olanakları ve başarılarından başı dönerek kendilerini parlamenter budalalığa kaptıran çokça tasfiyeci sol parti ve grubun olduğu bir ülkede, kitlelerin devrimcileşmesi süreci ve bunun yan ürünlerine ilişkin marksist bakış açısını tam olarak doğrulayan yukarıdaki tarihsel olguları gözönünde bulundurmak özellikle gereklidir.

Toplamından çıkan temel önemde kısa ders şudur: Devrimci mücadele adına, dahası genel olarak sol adına, parlamenter alanı eksen alarak gidilebilecek yol, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin kazanılması planında varılacak bir yer yoktur. Fabrikaları, işyerlerini, sanayi havzalarını esas almak, inatçı ve sabırlı bir çalışmayla sınıfsal dinamikleri harekete geçirmek, biricik çıkış yoludur. Günümüz Türkiye'sinin sanayi havzaları halen yazık ki AKP'nin ve MHP'nin oy depoları durumundadır. Bunu görebilmek için İstanbul'a, Bursa'ya, Manisa'ya, İzmit'e, Gebze'ye bakmak yeterlidir. Buralardan gidilmedikçe ve sınıf mücadelesi dinamiklerini harekete geçirmek için gerekli çaba gösterilmedikçe, bugünkü can sıkıcı tablo da temelde değişmeyecektir. Belki AKP de gidecek, ama yerini onunla aynı kumaştan bir başkası doldurmaya, sınıf ve emekçi kitleler gericiliğin oy depoları olarak kalmaya devam edecektir. Sol da o aynı geleneksel sol taban içinde dönenip duracaktır.

Bu çerçevede TKİP IV. Kongresi'nin şu tespitleri bugün çok daha günceldir:

"Bugünün Türkiye'sinde mevcut gerici dengeleri altüst edebilecek biricik toplumsal güç işçi sınıfıdır. Gericilik atmosferini dağıtmak, kent ve kır yoksullarının hoşnutsuzluğunu düzen karşıtı bir mecraya taşımak, böylece devrimci süreci ilerletmek, devrim davasını büyütmek ancak bu sınıfa dayanmakla olanaklıdır. Kürt sorununu bugünkü kısır döngüden kurtarmak, ulusal özgürlük ve eşitlik mücadelesini devrimi büyütmenin bir olanağına çevirmek de ancak işçi sınıfı hareketinin devrimcileşmesiyle, toplumda etkin bir güç olarak öne çıkmasıyla olanaklıdır. Bu kuşkusuz kolay değildir; ama başka bir yol, başka bir çıkış, başka bir çözüm yoktur. 'Ulusal cumhuriyet' ya da 'demokratik cumhuriyet' projeleri, toplumsal temelden yoksun, devrimin potansiyellerini düzenin çatlakları içinde eritmekten başka bir sonuç vermeyecek olan gerici ütopyalardır." (***TKİP IV. Kongresi Bildirisi***, Kasım 2012)

***

1 Kasım seçimlerine dönelim. Ortadaki tablo, seçmen bloklaşması bakımından 7

Haziran sonuçlarıyla esaslı bir değişiklik göstermiyor gerçekte. Değişen yalnızca dinci-milliyetçi seçmen bloklaşmasının AKP, MHP ve öteki dinci-milliyetçi partiler (SP, BBP, Hüda Par) arasındaki oransal dağılımıdır. AKP 12 Haziran 2011 seçimlerinde %50'yi bulan seçim başarısını da temelde buna borçluydu. Güçlü bir iktidar odağı haline gelmiş olmanın sağladığı imkanlarla hemen seçimler öncesinde SP'yi bölerek ve DYP'yi genel başkan bile bulamaz duruma düşürerek, her iki partinin genel başkanlarını satın alıp kendisine eklemleyerek, sağcı seçmen bloklaşmasını önemli ölçüde kendinde toplamış, böylece %50'yi bulmuştu.

Son yıllardaki yıpranması, özellikle de boğazına kadar hırsızlığa ve yolsuzluğa batmış bulunduğunun ayyuka çıkmış olması, bu arada Kobane Direnişi'ne karşı sergilediği düşmanca tutumun Kürt seçmenlerinde yarattığı tepki, onu 7 Haziran'daki tabloyla yüzyüze bıraktı. Seçmenin bir kısmını başta MHP olmak üzere öteki dinci-milliyetçi partilere, daha az bir kısmını ise muhafazakar Kürtler üzerinden HDP'ye kaptırdı. 7 Haziran sonrasında gündeme getirilen yeni kirli savaş birbirlerine zıt bu iki partinin seçmenini bir arada hedef alan bir operasyondu ve umulan sonucu sağladığını görüyoruz.

Esas başarı gerek oy oranı ve gerekse milletvekili sayısı bakımından MHP üzerinden gösterilmiştir. Fakat bunun esaslı bir siyasal sonucu yoktur. MHP AKP'nin başta olduğu bütün bir dönemde onun payandası idi, en kritik anlarda onun eksiğini tamamlayan bir tutumla hareket etti. 7 Haziran sonrasında da yaptığı bu oldu. Hükümet çoğunluğunu ve Meclis başkanı seçmek olanağını yitirmiş AKP'ye bu olanakları gerisin geri sağladı. Kirli savaşı ve bunun bir parçası olarak toplumun terörize edilmesini tam olarak destekledi. AKP ile koalisyon kurmuş olsaydı, bir dizi temel konuda ondan aşağı kalmayacak, yalnızca onunla iktidar koltuklarını ve olanaklarını paylaşmış olacaktı.

Dolayısıyla 1 Kasım seçim sonuçları tablosuyla birlikte değişiklik dinci-şoven milliyetçi gericilik tablosunda değil, bunun bir kez daha AKP'de toplanmasındadır. Özellikle Haziran Direnişi'ni izleyen dönemde hızla yıpranan ve 7 Haziran seçim sonuçlarıyla sarsılan AKP 1 Kasım ile birlikte özgüvenini önemli ölçüde yeniden kazanmıştır. Bunun kuşkusuz önemli siyasal sonuçları olacaktır. AKP bir dizi alanda iyice pervasızlaşacak, denetim ve hakimiyetini yeni alanlara yaymaya çalışacak, yeni Anayasa ve başkanlık sevdası doğrultusunda yeni hamleler deneyecektir.

***

1 Kasım seçim sonuçları sonrasında Borsa önemli bir sıçrama gösterdi. Düzen yorumcuları bunu piyasanın siyasal istikrar beklentisine olumlu tepkisi olarak değerlendirdi. Tekelci burjuvazinin farklı kuruluşları bu yönde benzer açıklamalar yaptılar ve başta ekonomik reformlara yeniden bir an önce yoğunlaşma olmak üzere beklentilerini dile getirdiler. Görüntü bu olmakla birlikte gerek emperyalist odakların, gerekse önemli bir bölümüyle büyük burjuvazinin ortaya çıkan sonucu çok rahat karşıladıklarını sanmıyoruz. Nitekim daha seçimin ikinci günü ABD sözcüleri onlar adına "endişe"lerini ifade etmekten geri durmadılar. Aynı endişeyi seçim sonuçlarını memnuniyetle karşılamış gibi görünen büyük burjuvazinin farklı örgütlerinin açıklamalarında "ortak akla" ve "uzlaşma"ya yapılan vurgularda daha dolaylı biçimde görüyoruz.

Tayyip Erdoğan'ın tam denetimindeki bir AKP iktidarının, gerek emperyalist odaklar gerekse başta TÜSİAD olmak üzere büyük burjuvazinin önemli bir kesimi için taşınması zor bir yük haline geldiğini birçok vesileyle, son olarak da 7 Haziran seçimleri üzerine değerlendirmelerimizde genişçe dile getirdik. Bu çevrelerin asıl umudu, tercihi ve dolayısıyla beklentisi, AKP-CHP ortaklığına dayanan bir "büyük koalisyon" idi. Böylece hem Tayyip Erdoğan

dizginlenmiş olacak ve hem de sözünü ettiğimiz değerlendirmelerimizde başlıca dört madde halinde ortaya koymuş bulunduğumuz sorunların güçlü bir "ulusal mutabakat"la nispeten kolayca şu veya bu ölçüde çözülebilmesi olanaklı olacaktı. Tek başına AKP iktidarı uzun yıllar için düzenin iç ve dış egemenleri payına paha biçilmez bir olanak olmakla birlikte, gelinen yerde bu artık böyle değil. Birikmiş ve ağır bir çöküntüye yolaçmasından korkulan ekonomik sorunlara çözüm bulunması, çivisi çıkmış devlet ve hukuk düzeninin restore edilmesi, dış politika çöküntüsünün bir ölçüde olsun onarılması, ve elbette Kürt sorununun denetim altında tutularak yatıştırılması, tüm bu sorunların amaca uygun ve nispeten kolay çözülebilmesi için "büyük koalisyon" onlar için artık tek başına AKP iktidarından çok daha tercih edilebilir bir seçenekti. Ama kuşkusuz hiç değilse bir süreliğine 1 Kasım ile birlikte ortaya çıkmış sonuca uyum sağlayacak ve işlerin gidişatını izleme yoluna gideceklerdir.

***

Buradan HDP ve sol harekete geçebiliriz. "Çözüm süreci"nin çöküşü ve bu aldatıcı süreç boyunca Kürt hareketinin izlediği çizginin bugünkü tablo ışığında değerlendirmesini başka vesilelere bırakıp, kendimizi yalnızca 1 Kasım seçimleri üzerinden HDP ile sınırlayacağız.

7 Haziran seçimleri solda ne denli abartılı bir sevince ve iyimserliğe yolaçtıysa, tersinden 1 Kasım seçimleri de aynı ölçüde abartılı bir hayal kırıklığına ve kötümserliğe yol açmış görünüyor. 7 Haziran'da HDP beklenenin de üstünde bir oy oranıyla barajı aşmış, AKP'yi tek başına hükümet olanağından yoksun bırakmış ve Tayyip Erdoğan'ın başkanlık heveslerini böylece gemlemişti. Sevinci, ferahlamayı ve dolayısıyla iyimserliği yaratan buydu. 1 Kasım'da HDP yine önemli sayılabilecek bir oy oranıyla barajı aşmış bulunuyor. Farklı olarak AKP, önemli bir oy sıçramasıyla yeniden tek başına hükümet olanağı elde etmiş ve ulaşılan oy oranı sayesinde Tayyip Erdoğan'ın başkanlık heveslerinin önü de yeniden açılmıştır. Derin hayal kırıklığı, tedirginlik ve kötümserliğe yolaçan da budur.

Gerçekleşmesi halen de öyle kolay olmayan başkanlık hevesleri bir yana bırakılırsa, geriye AKP'nin tek başına yeniden hükümet kurabilmek olanağı kalıyor. Fakat AKP her halükarda, dolayısıyla 7 Haziran benzeri bir tabloda da hükümetin esas ortağı olarak kalacak ve son 12 yılda yarattığı düzenin esaslarına dokunmak öyle kolay da olmayacaktı. Hele de MHP ile kurulacak bir koalisyonda bu hemen hiç olmayacaktı. MHP'nin Kürt sorunundaki tavrı düşünüldüğünde, ortaya bugünkünden daha beter bir tablonun çıkması da büyük ihtimal dahilindeydi.

7 Haziran benzeri bir 1 Kasım tablosu, bu durumda geriye ya bir AKP-CHP koalisyonu ya da AKP-HDP koalisyonu ihtimallerini bırakırdı. İlki ifade etmiş bulunduğumuz gibi emperyalizmin ve tekelci büyük burjuvazinin umudu, beklentisi ve tercihidir. Böyle bir koalisyonla düzenin birikmiş tüm sorunlarına çok daha elverişli koşullarda müdahale edilmiş olacaktı. Bu herhalde reformist kimliğe dayalı olsa bile solun olumlu ya da hayırhah bir tutumla karşılayabileceği bir seçenek değildi. Bu solun kendini inkarı olurdu ve onun gelişmesini hepten zora sokardı. Olaylara kısa dönemli bakılmadığı sürece, Tayyip Erdoğan'lı bir AKP iktidarının sınıf ve kitle mücadelesinin geliştirilmesi bakımından çok daha fazla imkan ve fırsat yaratacağından kuşku duymamak gerekir. Kısa dönemli olarak sola, emekçilere ve Kürt halkına ödeteceği toplumsal-siyasal fatura büyük olsa bile.

Geriye AKP-HDP koalisyonuna dayalı bir hükümet seçeneği kalıyor. Bunu sol adına savunmak bir yana düşünmek bile sol değerlere tümden ihanettir. 1 Kasım tablosu Kürt hareketinin yedeğinde kümelenmiş çok çeşitli sol çevreleri böylesi bir muhtemel utançtan bir bakıma korumuştur.

EKİM

Metal fırtınasının gösterdikleri...

Sınıfın ve partinin yeni dönemi

D. Yılmaz

Metal işçilerinin Nisan ayı sonunda başlayan ve Mayıs ayına damgasını vuran büyük eylemi, işçi sınıfı hareketinin bir süredir işaretleri çoğalan yeni döneminin bir ifadesi oldu. Metal işçileri sınıf hareketinin onyıllardır içerisine düşürüldüğü kötürüm koşulları darbeleyerek, bünyesindeki güç, enerji ve olanakları gözler önüne serdiler. Son halkası metal olan son bir yılın işçi eylemlilikleri, yeni mücadele biçimleri, kültürü ve yöntemleriyle sahneye çıkan bir sınıf hareketiyle yüzyüze olduğumuzu, sınıfı hareketinde yeni bir dönemin başladığını gösteriyor.

Greif Direnişi ile açılan yol

2013 Şubatı'nda patlak veren sarsıcı Greif Direnişi'ni değerlendirirken, bu direniş şahsında sözkonusu olanın işçi sınıfı hareketinin "eski" döneminden kesin ve keskin bir kopuş olduğunu vurgulamıştık. Greif Direnişi şahsında sınıf hareketi, elini ayağını bağlayan, kendisini takatsiz bırakan köhnemiş anlayışlar ve bunun ürünü kurumsal yapılarla çetin bir mücadeleye giriyor, bunların karşısına mücadele ve örgütlenme alanında tümüyle yeni bir anlayışla çıkıyordu. Greif Direnişi kendisini önceleyen sınıf mücadelelerinin birikimi üzerinde yükselmekle birlikte gerçek bir ileriye atılış, tam bir sıçramayı ifade ediyor, sınıf hareketine yeni bir yol açmak anlamına geliyordu. Yasaların boğucu cenderesi içine sıkışmış icazetçi ve teslimiyetçi anlayış ve pratikleri kırıp parçalayan Greif işçileri, böylece sınıf hareketinin kötürümleşmesinin baş sorumlusu sendikal bürokrasiye de cepheden savaş açıyordu. Yasalcı ve icazetçi anlayışlar karşısında fiili-meşru mücadeleyi esas alan Greif direnişi, taban örgütlenmesi, inisiyatifi ve iradesine dayanarak da sendikal bürokrasiye etkili bir darbe vuruyordu.

İşte metal işçileri de tüm bu bakımlardan Greif'in açtığı yoldan ilerlediler. Hareketin hedefinde en başta Türk Metal çetesi vardı ama hareket sadece bu satış şebekesine karşı bir öfke patlaması sınırlarında kalmadı; onu aşarken yine taban örgütlenmelerini yaratmaya yönelerek yoluna devam etti. Hareketin daha sonraki seyri içerisinde mevcut işbirlikçi sendikal bürokrasi sahne almış olsa dahi, hareketin bu yönü sınıfın hafızasına yazıldı. İkinci olarak ise, ihanet şebekeleriyle birlikte adlarında ne yazarsa yazsın sermayenin saldırıları karşısında çok da farklı bir pratik sergilemeyen mevcut sendikaların yasalara sıkışmış mücadele anlayışlarını yerle bir etti. Ülke ekonomisinin omurgasını oluşturan en büyük fabrikalarda günlerce süren yasadışı grevler yaşandı. Bu, herhangi bir sendikal örgütlenme olmadan, doğrudan işçilerin inisiyatifiyle ve Metal İşçileri Birliği'nin öncülüğü, yönlendirmesi ve özel katkılarıyla gerçekleşti. Böylelikle işçi sınıfı hareketinin tarihinde görülmemiş yaygınlıkta bir büyük eylem dalgası ortaya çıkmış oldu.

Bilinç ve örgütlenme planındaki tüm zayıflığına rağmen işçilerin inisiyatifine dayalı olarak gelişen ve devrimci sınıf çizgisinin yönlendiriciliğinde itilim kazanan bu sarsıcı eylemlilik tüm ezberleri bozdu. Sadece Türk Metal şebekesi de değil, işçi sınıfına hep kaybettiren mevcut sendikacılık düzeni ağır bir darbe aldı. Elbette halen Türk Metal de dahil eski düzen, metal işçisinin yeniyi tüm kurumlarıyla birlikte yaratamaması nedeniyle yeniden kurulmaya çalışılıyor. Fakat bu, mevcut sendikal düzenin anlayış, değerler, kurumlar ve

tarz bakımdan geri dönülmeyecek bir şekilde iflas ettiği gerçeğini değiştirmeyecek.

Yasal sınırları yerle bir eden fiili-meşru mücadele anlayışı metal işçileri tarafından olağan bir eylem biçimine dönüştürülürken, işçi sınıfının diğer bölüklerinin de hafızasına yerleşmiş oldu. Türk Metal çetesi her zaman yaptığını yaparak metal işçisini satarken, söylemde mangalda kül bırakmayan Birleşik Metal de hükümetin grev yasağı karşısında anında teslim olmuştu. Ama metal işçisi her ikisine de tutum alıp nasıl mücadele edilmesi gerektiğini göstererek, mevcut sendikal düzene büyük bir darbe vurdu.

Faşist askeri darbeyle kurulan barikattır yıkılan

Bu hareketin metal işçisinden gelmesi rastlantı değildir. Çünkü metal işçisi Türkiye işçi sınıfı hareketinde hep lokomotif bir rol oynamıştır. Eylem ve direnişleriyle yol açmış, mücadelede sürükleyici olmuş, aynı zamanda ekonomideki stratejik konumu nedeniyle de zaman zaman kurulu düzenin soluğunu kesebilmiştir. Türk Metal gibi bir şebekenin bizzat devlet ve sermaye eliyle kurulup kollanıyor olması da zaten bu yüzdendir. Sözkonusu olan sınıf mücadelesinde belirleyici konumda olan bir sınıf bölüğünün elinin kolunun bağlanmasıdır. Bu da bilindiği üzere faşist 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte gerçekleştirilebilmiştir. 12 Eylül darbesinin ekonomik planda 24 Ocak Kararları denilen yıkım programını uygulamak gibi bir hedefi varken, bu programın önündeki en büyük engel de metal işçileridir. Öyle ki, metal işçisi 12 Eylül'ü büyük grevlerle karşılarken, 24 Ocak Kararları'nın mimarlarından biri (ve ardından 12 Eylül koşullarında uygulayıcısı) bizzat MESS Genel Sekreteri Turgut Özal'dır. 12 Eylül'ün ardından Özal darbe hükümetinde görev alırken, metal işçisinin üzerinden bir buldozer gibi geçilip, Türk Metal şebekesi faşist darbe zoruyla fabrikalara yerleştirilmiştir.

Böylece kurulan ve zaman içerisinde bazı badireler atlatmasına rağmen sağlamlaştırılan bu düzen bugün çökmektedir. İşçi sınıfının öncü bölüğü olan metal işçisi, elini kolunu bağlayan esaret zincirlerini kırmak için harekete geçerek, böylece işçi sınıfının da yolunu açmaktadır.

Metal işçisi henüz yolun başındadır

Kuşkusuz metal işçisi henüz yolun başındadır. Yıllardır kendisini kötürüm halde bırakan sendikal düzene önemli bir darbe vurmuştur, fakat yeniyi yaratabilecek bir bilinç ve örgütlenme düzeyinden ne yazık ki henüz yoksundur. Hareket içerisinde bir öncü kuşak ortaya çıkmış olsa da, bu kuşak henüz bilinç ve örgütlenme bakımından yolun başındadır. Elbette aradan geçen aylar içerisinde, özellikle de direniş sırasında, önemli bir değişim ve dönüşüm yaşamıştır. Ancak yine de henüz bilinç olarak geri, mücadele deneyimi ve örgütlenme kapasitesi bakımından hareketin yükünü taşıyacak bir düzeyde değildir.

Öte yandan MESS ve uşak takımı, devleti de etkin biçimde kullanarak, hareketin kendisini geliştirmesine, bilinç ve örgütlenme bakımından "eski"yi tüm hatlarıyla yıkmasına ve kendisini yeni bir düzeyde örgütlenmesine engel olmak için elinden geleni yapmaktadır. Direniş süresince bunun için organize bir çaba gösterilmiştir. Özellikle MİB ile hareketin bağını kesmek için devlet gücü etkin bir şekilde kullanılmıştır. Metal işçisinin geriliklerine oynanarak, işbirliği halinde kara bir propaganda örgütlenmiştir.

Kuşkusuz bu saldırılar hareketin daha ileriye taşınmasını engelleyen bir rol oynamıştır. Ancak yine de metal işçisi tüm bu saldırı ve engelleri bir yere kadar aşmasını bilmiştir. Maddi ve moral bakımdan pek çok kazanım elde edebilmiş, fiziken ve moral bakımdan ezilememiştir. Direnişin ardından da devlet ve MESS hareketi ezmeye yönelik saldırılara başvurmuştur. En zayıflar bu saldırılarla kaybedilmiştir. Ama yine de Renault başta olmak üzere hareketin kalesi konumundaki bir dizi fabrikada metal işçisi direncini korumaktadır.

Dolayısıyla, 2017 bir önemli mücadele eşiği olmak üzere metal işçisi ile MESS, sermaye devleti ve Türk Metal arasındaki mücadele sürecektir. Birleşik Metal ve Çelik-İş eliyle

hareket ehlileştirilmeye çalışılacaktır. Metal işçisi tabandan birliğini sağlayabilir, maddi ve moral kazanımlarını koruyabilir, örgütlü yeni mevziler yaratabilirse, bu süreci en iyi şekilde tamamlamayı başaracaktır. Bugün karşı saldırılar ne olursa olsun, metal işçilerinin saflarında direngenlik ve moral açıdan bir kayıp sözkonusu değildir.

Metal fırtınası ve devrimci sınıf partisi

İşçi sınıfı tarihinde özel bir yer tutacak olan metal fırtınasının en başta gelen özelliklerinden biri, bu süreçte devrimci sınıf partisinin oynadığı özel roldür. Hareket her ne kadar kendiliğinden bir öfke patlaması biçiminde başlamış olsa da, partili güçlerin ve örgütlülüklerinin inisiyatifi ve yönlendiriciliğiyle itilim kazanmış ve yaygınlaşmıştır. Tüm dost ve düşman güçlerin kabul ettiği bir gerçekliktir bu. Parti, Greif'ten sonra metal hareketi şahsında işçi sınıfı hareketini ateşleyen, yönlendiren ve yer yer de bizzat yöneten bir konum kazanmıştır.

Oynanan bu rol kuşkusuz ki Türkiye sol hareketinin tarihinde de özel bir anlam taşımaktadır. 12 Eylül'den bu yana devrimci ve reformist kanatlarıyla çözülen ve gerçek bir toplumsal hareket tabanından yoksun olan sol hareket gerçeği karşısında, parti bu tabloyu aşmıştır. Zorlu bir dönemde, tek devrimci sınıf, aynı zamanda toplumsal bir hareket olarak dayanılabilecek yegane maddi güç olan işçi sınıfına yönelik yılları bulan sabırlı ve ısrarlı emeğin sonuçları alınmaya başlamıştır. Solun ana gövdesiyle çözülüp dağıldığı, sosyal-demokrat bir çizgide Kürt hareketinin kuyruğuna takıldığı bir dönemde, işçi sınıfı devrimciliğinde ısrar eden parti, dediğini yapmış, ancak işçi sınıfına dayanarak siyasal-toplumsal arenada gerçek bir güç odağı haline gelinebileceğini göstermiştir. Bunun solun ana gövdesiyle dibe vurduğu seçimler döneminde yaşanmış olması ayrıca anlamlıdır.

Partinin siyasal mücadele alanına çıktığı günden bugüne kararlılıkla savunduğu çizgi hayat içerisinde kanıtlanmıştır. Siyasal ve örgütsel yaşamının merkezine başından itibaren işçi sınıfını koyan partinin, yıllardır büyük bir sabırla attığı tohumlar bugün yeşermekte, kök salmaktadır. Dolayısıyla bugün ortaya çıkan sonuç bir rastlantı değildir. Tüm zorluklarına rağmen işçi sınıfıyla politik-örgütsel olarak buluşma ve önderlik etme çabası sonuçlarını vermekte, ekilen tohumlar bugün filizlenmektedir.

Parti en başından itibaren işçi sınıfının tarihsel misyonuna işaret etmiştir. İşçi sınıfı içerisinde özellikle metal işkolunu stratejik sektör olarak tanımlamış, güç ve olanaklarının büyük kısmını bu alana yöneltmiştir. Kesintisiz bir politik-pratik çabayla bu zeminde güçlerini, kurumlarını, politikasını inşa etmiştir. Bunun içindir ki patlayan hareket, herhangi bir siyasal özneyle değil partinin alandaki zeminleri, güçleri ve politikalarıyla bütünleşmiştir. Hareket geliştikçe dönemsel heveslerle alana yönelen ve partinin politika ve tarzını taklit edenler, sahip oldukları imkanlara rağmen kötü taklitler olmaktan ileriye gidememişlerdir.

Parti ise politikaları, tarzı ve inisiyatifiyle öne çıkmıştır. Hareketin geri yanlarından değil en ileri ve mücadeleci öncülerinden tutarak, onları ilerletip hareketin şekillenmesinde özel bir pay sahibi olmuştur. İşte bu parti çizgisinin, yılları bulan çok yönlü hazırlığının sonuçlarıdır. Doğru çizgi, bu çizgiyi uygulamadaki ısrar, kararlılık ve ideolojik-politik-pratik birikimin ürünleridir.

Sermaye ve iktidarı bunu için metal fırtınasını bir düzen sorunu saymaktadır. Çünkü ilk olarak, işçi sınıfı elini kolunu bağlayan prangalardan kurtulup ayağa kalmaktadır. İkincisi ise bu hareket devrimcilikte ısrar eden bir sınıf partisinin yönlendiriciliği ve müdahaleleriyle gelişmekte, hareket ile parti arasındaki yaratılan bağlar tüm baskı ve teröre rağmen koparılamamaktadır.

İşçi sınıfı partisi sınıf hareketinin yeni döneminde sadece ideolojik ve politik olarak değil, bizzat mücadele içerisinde maddi bir ağırlık olarak da öne çıkacaktır. Elbette bunun tüm sonuçlarına ulaşması için hala da zaman vardır. Ama artık işçi sınıfı için olduğu gibi parti için de yeni bir dönem başlamıştır.

Metal direnişi üzerine

Bursa'da patlak veren ve çok geçmeden ülke çapında yayılan metal direnişi üzerine çok şey söylendi ve yazıldı. Partimiz ve devrimci metal ekibi bu süreçte birçok olumsuzluğa direnmek, bir dizi güçlüğe göğüs germek durumunda kaldı. Türkiye sermayesinin omurgasını oluşturan bu sanayi dalındaki büyük fırtına her kesimde bir yankı yarattı. Geride bir dizi deneyim bırakan bu süreç tüm handikaplarıyla birlikte yeni biçimlerle işlemeye ve yol yürümeye devam ediyor.

Komünistler olarak zorlu bir süreci başımız dik bir şekilde omuzlamayı başardık. Evet buna başarı diyorum, çünkü bütün eksikliklerine ve kusurlarına rağmen bir fırtınanın başlamasına öncülük ettik. Parti bu süreçte çubuğu kendine daha iyi bükebilmeli ki, zenginliklerle dolu bu deneyim tüm kadrolarımıza ışık olabilsin. Partimizin uzun yılları bulan siyasal yaşamı, harcanan fedakarlıklar, ödenen bedeller artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmaması gerektiğini gösteriyor. Bir elin beş parmağını geçmeyenlerle çıkılan bu yolda devrimci örgüt, devrimci parti ve devrimci sınıf şiarı gelinen yerde artık hayat buluyor. 28 yılın büyük bir bölümü devrimci örgütün ve buna bağlı olarak devrimci kadronun yaratılması ile geçerken, bu aynı gelişme sürecinin diğer yanı devrimci partinin inşası, sınıfla et ve tırnak gibi bütünleşme çabasıyla geçti. Zira biri olmadan diğeri olamazdı, olmadı da. Parti kendini sınıf zemininde güçlendirmeye çalışırken, sınıf da çok değişken bir süreçten geçti. Komünist bir akım olarak tarih sahnesine çıktığımız andaki sınıf ile şimdiki sınıf arasında koca bir uçurum var. Ekim'in ilk sayılarına dönüp baktığınızda, birçok fabrikadan işçi mektuplarını ve EKİM'in sınıf çalışmasına ilişkin yazılarını görürsünüz. Zonguldak madencilerinden tutun da, metal ve tekstil sektöründen onlarca işçi yazısı ve mektubu var ilk yıllara ait bu sayılarda. Aynı şekilde direniş fabrikalarına hitap eden çok sayıda EKİM imzalı bildirilerle karşılaşırsınız. Hareketimizin bu ilk yıllarında siyasal bakımdan bugüne göre daha ileri bir sınıf hareketi gerçeği vardı ve bu ona müdahaleyi kolaylaştırıyordu. Fakat öte yandan EKİM henüz çok yeni, güç ve olanakları çok sınırlı bir hareketti ve bu da yapılan müdahaleyi sınırlıyordu. Buna rağmen o yıllarda çok şey yapıldı ve önemli bir deneyim biriktirildi.

Sınıflar mücadelesi düz bir çizgide değil fakat inişlerle çıkışlarla ilerlediği içindir ki hiçbir şey aynı kalmıyor, zamanla çok şey değişiyor. Bizler ne kadar dersler çıkarıp deneyimler kazanmışsak, aynı şekilde sınıf düşmanlarımız da bir o kadar deneyim kazandı. İşçi sınıfının ayağa kalkmasını, politikleşmesini, devrimci bir zeminde kendini bulmasını engellemek için her türlü yol ve yöntemi denediler. Burjuvazi egemen bir sınıf olma konumu ve gücünden kaynaklı olarak, yaptığı bu müdahalelerden önemli sonuçlar da aldı. Burjuvazinin işçi sınıfına yılları bulan müdahalesi, Bursa metal işçileri şahsında, sınıfın ideolojik, politik ve kültürel açıdan nasıl kötürümleştirilebileceğini bize somut olarak gösterdi. Sermaye uşağı Türk Metal çetesine karşı ayağa kalkan metal işçileri, ideolojik-politik açıdan zehirlenmiş olmalarından kaynaklı, giriştikleri bu sarsıcı hareketi daha ileriye taşıyamadılar, yeni tuzaklara düşmekten kurtulamadılar.

2015'de karşı karşıya bulunduğumuz metal işçisi, 1960'ların Kavel, Sungurlar ya da Demir Döküm işçisi ile hiçbir biçimde kıyaslanamaz bir durumda. Düşünün ki sendikal cephede Türk-İş bünyesinden kopan dönemin işçi önderleri, kurdukları yeni sendikaların isimlerini bile devrimci olarak nitelemekten geri durmuyorlardı. Nitekim birleştikleri federasyonu (DİSK) da ismi üzerinden devrimci ilan ettiler. Bu işçi sınıfı hareketinin o günkü siyasal gelişmişliğinin bir göstergesidir. Bugün

ise Bursa'da polis operasyonunda gözaltına alınan devrimci metal işçileri ve Birlik çalışanları, devrimci kimliklerinden dolayı, sermaye devleti tarafından metal işçilerine öcü olarak sunulabiliyor ve bu önemli ölçüde etkili de olabiliyor. Metal direnişi içerisinde yer alan diğer kentlerin işçi profili de Bursa'dan farklı değil. İzmir, Ankara, Trakya, İstanbul vb. kentlerde metal işçisi koca gövdesi ile sermaye devletinin siyasal gericiliğinin etkisi altında. Metal işçisine müdahalede bu gerçekliği görebilmek gerekiyor. 180 bin üyeye sahip olan Türk Metal çetesi de asıl gücünü buradan aldı. Logosundan tüzüğüne kadar herşey devlet destekli siyasal gericiliğe alet edildi. Yıllardır zehir enjekte edilerek metal işçisi uyuşturuldu.

Bu zehirin panzehiri sınıf mücadelesinin kendisi olmak durumundaydı. Komünist metal işçileri tüm enerjilerini devrimci bir sınıf hareketinin yaratılması için harcadılar. Bu emeği sınıfa karşı sınıf şiarıyla hareket eden, sosyalist dünya görüşünü savunan Birlik ile taçlandırdılar. 1998 metal fırtınasında olmayan iradeyi açığa çıkardık ve ona yön verecek bir duruma geldik. Ancak '98'de bile daha ileri bir metal işçisi kuşağı vardı. Bu mücadelelerine de yansımış, işçilere ihanet edecek olan DİSK/Birleşik Metal tercihini yapmalarını sağlamıştı. Ortalama bir işçi Türk-İş ile DİSK arasındaki ayrımı çok net şekilde, sağ ve sol sendika olarak algılar ve buna göre hareket eder. Metal sektöründe 1980 faşizminden kalan son işçi bölükler 1998 fırtınasından sonra ezildi ve yerini daha sağa kayan bir işçi profiline bıraktı. İşte komünistler böyle zorlu koşullarda sınıfla bütünleşme evresine gelebildiler.

Siyasal açıdan sermaye gericiliğinin her çeşidi altında ezilmiş onbinlerce metal işçisi ile Birlik temelinde yol yürümeye başladık. Bu bizim de ezberimizi bozar hale geldi, hata yaptırdı ya da bir takım şeyleri eksik yapmamıza neden oldu. Metal süreci patlamadan kısa bir süre önce "öncü devrimci metal işçilerinin birliği" üzerine tartışmalar yürütülmüş, Birlik programı "metal işçilerinin devrimci mücadele programı" olarak değiştirilmişti. Ancak süreç öyle bir seyir izledi ki, öncüleşmiş ya da öncüleşme potansiyeli taşıyan metal işçileri ile Birlik çalışmasını güçlendirmeyi tartışırken, bir anda başka bir durumla karşı karşıya kaldık. Onbinlere hitap eden, yol gösteren bir düzeye yükseldik. Bu durum söylemlerimize ve dilimize de yansıdı. Türkiye sınıflar mücadelesi tarihinde önemli bir deneyimin parçası, yol göstericisi olduk.

Bu süreçte oynadığımız role rağmen kuyrukçulukla, klavye devrimciliğiyle, ekonomizm yapmakla vb. eleştirildik. Sendikalar ve sol hareket cephesinden olumlayan bir tutum bir yana, gücümüzü ve etkimizi kıracak türden saldırılarla karşı karşıya kaldık.

Metal sürecine müdahalemize ilişkin isabetli bir değerlendirme yapabilmek için, metal işçisi şahsında Türkiye işçi sınıfının verili durumu ile partinin gelişim düzeyini göz önüne almak durumundayız. Bu yapılmadığında sağlıklı sonuçlar çıkarmak mümkün olmaz.

İşçi sınıfının siyasal bilinç planındaki geriliği sürecin daha ileriye taşınmasını zora sokan temel etkenlerden biridir. Öte yandan partinin metal sektöründe tuttuğu yer ve birleşme zeminleri göz önüne alınmalıdır. Eğer metal sektöründe belli başlı birkaç fabrikada daha ilerden yer tutabiliyor olsaydık elbette sonuç çok daha değişik olabilirdi. Ancak olmayan bir durum üzerinden yol yürüyemeyiz. Metal direnişi bir kez daha kendi gerçekliğimizi de yüzümüze vurmuştur.

Sürece müdahalemiz tartışılırken, dört aylık süreç içerisinde Birlik ekibinin önderlik yeteneği, işleri organize etme planındaki yetersizlikler ve buradan doğan sorunlar sorgulanmalıdır. Çubuk ancak bu noktadan kendimize bükülebilir.

Yeni bir döneme girmiş bulunuyoruz. Her yenilik yeni sorunlarla birlikte gelir. Sorunları aşmak, Birlik zemininde daha güçlü politikalar üretip pratikte buna karşılık vermekten geçiyor. Ekonomik taleplerle başlayan süreci sermaye devletini geriletecek siyasal taleplerle birleştirme refleksi göstermeliyiz. Yıllardır söylediğimiz işçi dilini kullanmak asıl böylesi dönemlerde önemli. Bütün yaratıcılığımızı kullanarak metal işçilerini politik olarak kuşatabilmeliyiz.

Partili bir metal işçisi

Greif deneyimi ışığında sınıfa devrimci müdahale

Sınıf çalışmasının sorunları özellikle son yıllarda çok yönlü olarak ele alınmış, tüm değerlendirmelerde çalışmanın bir eşiğe gelip dayandığı tespiti yapılarak, bunu aşmanın sorunları ayrıntılı tartışmaların konusu olmuştur. Bu çerçevede mevcut çalışma tarzımız sorgulanmış ve hedeflenen sıçramalı gelişmeyi sağlayabilmek için çalışma tarzında köklü bir değişim ihtiyacına işaret edilmiştir.

Bugün, nasıl bir sınıf çalışması, bu çerçevede nasıl bir çalışma tarzına dair genel bakış ve yaklaşım planında, parti saflarında bir belirsizlik sözkonusu değildir. Tüm parti örgütleri sınıf çalışmasında hedeflenen çizgide mesafe alabilmek doğrultusunda çaba sergilemekte, ancak tanımlanan eşiğin aşılmasında yaşanan zorlanma hala da sürmektedir.

Greif Direnişi, bu eşiğin nasıl aşılabileceğine açıklıklar getiren son derece önemli bir deneyim olarak önümüzde durmaktadır. "Nasıl bir çalışma tarzı", "nasıl bir fabrika çalışması", "nasıl bir müdahale pratiği" vb. soruların yanıtlarını somut pratiği üzerinden ortaya koyan bu deneyimi irdeleyerek, sınıf çalışmamız açısından gerekli sonuçları çıkarmalıyız.

Fabrika zemininde derinleşen bir çalışma!

Greif, fabrika zemininde yoğunlaşan ve derinleşen bir çalışmanın pek çok açıdan yol gösterici bir örneği olmuştur.

Sınıf çalışmasının fabrika zeminine oturması, komünist hareketin siyasal mücadele alanına çıktığı günden bugüne temel bir yönelimidir. Sınıf çalışmamızın ulaştığı düzey üzerinden ise özellikle son yıllarda çok daha özel bir yönelim olarak gündeme getirilmiş, "seçilmiş alanlarda/hedef fabrikalarda derinleşen" bir sınıf çalışması vurgusu belirgin bir biçimde öne çıkarılmıştır.

"Yöneldiğimiz çalışma alanlarında hedefleri daraltmak ve yoğunlaşmak, yeni dönemde çalışma tarzımızda en öncelikli olarak gözeteceğimiz noktalardan biridir. Genişleme doğrultusunda mesafe almanın yolu derinleşmekten geçiyor. Hedeflediğimiz fabrikalarda kök salabildiğimiz, maddi somut kazanımlar üzerinden buraları kalıcı mevzilere dönüştürebildiğimiz ölçüde, hem yaratacağımız politik etki çok daha güçlü olacak, hem de genişlemenin güç ve imkanlarını biriktirme olanağı bulabileceğiz. Örneğin, bu açıdan anlamlı kazanımlarla sonuçlanan başarılı bir sendikalaşma deneyimi, o fabrikanın bulunduğu havza ya da sanayi sitesinde güçlü bir etki yaratmakla kalmayacak, yeni kazandığımız güçler üzerinden daha etkili müdahalelerin zemini de oluşacaktır." ***(Siyasal çalışma ve çalışma tarzı, Ekim, Sayı: 272, Nisan 20011)***

Son yılların *Ekim* sayılarına, MK toplantıları ve parti okullarındaki tartışmalara dönülüp bakıldığında, sorunun ayrıntılı tartışmalara konu edilerek benzer vurguların yapıldığı görülecektir.

Perspektif planındaki bu açıklıklara rağmen, siyasal çalışmayı fabrika zemininde üretmenin güçlükleri, hedef alanlar/fabrikalarda daha çok genel müdahale üzerinden kendini tekrarlayan bir tarzın sürdürülmesine yolaçmıştır. Sorunun ne olduğu, fabrika çalışmasının nasıl yürütülmesi gerektiği kapsamlı tartışma ve değerlendirmenin konusu olduğu halde, pratikte aşmakta ciddi bir zorlanma yaşanmıştır. Tüm çalışma alanlarında belli fabrikalar hedef olarak saptanmış, fakat müdahalede rutinleşmenin

ötesine geçememede ifadesini bulan zayıflık süregelmiştir. Özellikle son yıllarda direnişlere önderlik planında anlamlı pratikler sergilenmiş olsa da, bunlar genelde fabrika zemininde derinleşmeye dayalı bir çalışmanın ürünü olmaktan çok, fabrikalar ile ilişkili olmanın imkanlarının başarıyla değerlendirilmesi olmuştur. Elbette birçok alanda hedeflenen tarzda bir fabrika çalışması zorlanmış, kimilerinde anlamlı bir mesafe de alınmıştır. Ancak, her bir örnekte değişik etkenler, temelde ise sabırlı, soluklu ve yöntemli bir yüklenme planındaki zaafiyet nedeniyle çalışmayı ilerletememe, hedef seçilen fabrikaları bir süre sonra pratikte hedef olmaktan çıkarabilmiştir. Yine bildirilerle, bültenlerle, kampanyalar ve bahar gündemleri gibi vesilelerle gidilse ve işçi ilişkileri ile bağlar sürdürülse de, fabrika zemininde derinleşme hedefi giderek bir yana bırakılabilmiştir.

İşte Greif'te bu zaafiyeti aşan bir pratik sergilenmiştir. Sistemli ve yöntemli bir yönelimin ürünü olan Greif, fabrika zeminli bir derinleşmenin nasıl başarılabileceğini ve doğru bir çizgide yürüyen bir çalışmanın ne tür güç ve imkanlar yaratabileceğini ortaya koyan son derece anlamlı ve öğretici bir deneyim olmuştur.

Greif'teki başarının gerisinde ne var?

Greif, kölece çalışma koşullarının ve keyfi dayatmaların hüküm sürdüğü, sefalet ücretlerinin dayatıldığı fabrikalardan birisidir. Taşeron sistemi sayesinde kırk parçaya bölünerek örgütlenmesinin önüne ciddi engeller dikilen, hiçbir mücadele deneyimi olmayan, dahası gerici düzen ideolojileri ile kuşatılmış bulunan Greif işçileri, yıllarca kendilerine dayatılan koşullara boyun eğmişlerdir. Birbirlerine güvenmeyen, bir araya gelerek bir şeyler yapabilecekleri inancı taşımayan bu geri bilinçli işçiler, sınıf bakışaçısıyla hareket eden bir grup öncü devrimci işçinin güven veren tutumu ve pratiği sayesinde adım adım mücadelenin içine çekilmişlerdir.

Fabrikada yaşanan sorunlar üzerinden bir bölümde komiteleşmeyle başlayan örgütlenme süreci diğer bölümlere yayılmış, giderek sendikal örgütlenmeye evrilmiştir. Bir an önce işçileri sendikaya üye yapmak darlığına düşülmeden, uzun bir süreç boyunca emek harcanarak, taban inisiyatifine dayalı güçlü bir örgütlülük yaratılmıştır.

Başarının sırrı, işçilere güven veren ve sistemli bir çalışmayla taban inisiyatifini açığa çıkaran devrimci önderlik pratiğinde yatmaktadır. Devrimci sınıf çizgisinin yön verdiği bir örgütlenme süreci yaşanmış, işçileri sınıfın geçmiş mücadele deneyimleri, sendika bürokrasisi gerçeği vb. üzerinden eğitmek konusunda anlamlı bir çaba harcanmış, böylece işçiler sendika bürokrasisinin örebileceği barikatlara karşı donanımlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu başarılabildiği içindir ki, sınıf hareketinin verili durumunda cüretli bir girişim olan işgal eylemi, sendika bürokrasisine rağmen gerçekleşebilmiştir. Örgütlü ve sendikal ihanete hazırlıklı taban inisiyatifi karşısında sendika bürokratları büyük bir açmazla yüzyüze kalmış, yasal-icazetçi çizgiyi dayatmayı başaramamıştır.

Fabrika zemininde derinleşen bir çalışma, herşeyden önce, taban inisiyatifine dayalı bir örgütlülüğün yaratılmasını hedeflemek durumundadır. Bu ise, genel bir ajitasyon-propaganda faaliyetiyle, bildiriler, bültenler vb. üzerinden genel örgütlenme çağrılarıyla değil, işçilerin bilinçlerini geliştirmeyi hedefleyen sistemli bir çalışmayla onlara güven vererek, hedeflenen örgütlenmeyi pratikte adım adım örerek başarılabilir. Greif'te başarılan bu olmuştur!

Fabrikadaki özgün sorunları hareket noktası almakla birlikte çalışmayı dar ekonomik sorunlar çerçevesine sıkıştırmayan, örgütlenme planında atılan adımların başarısı ölçüsünde taşeron sistemine karşı mücadeleyi öne çıkaran ve işçileri bu mücadeleye kazanan bir pratik sergilenmiştir.

Greif'te örgütlenme süreci

Greif'te başlangıç adımı performans dayatmaları üzerinden atılmıştır. Bir bölüm üzerinden yoğunlaşan baskılar örgütlenmeye

yol açmış, bu bölümde oluşturulan komite üzerinden mücadele başlatılmıştır. Dışarıda toplantılar yapılarak bu dayatmaya karşı tutum geliştirme kararı alınmıştır. İşçilerin birlik halinde tepkilerini ortaya koyarak performans baskısına son verilmesini talep etmeleri sonuç vermiş, bölüm şefi işten çıkarılmıştır.

İşçilerin kendilerine güven duymalarını sağlayan bu ilk adımın ardından diğer bölümlere dönük çalışma başlatma kararı alınmıştır. Diğer bölümlerden işçilerle yapılan toplantılarda kendi girişimleri anlatılmış, fakat bunun yeterli olmadığı, fabrika çapında bir örgütlülük yaratılamadan etkili bir mücadele yürütülemeyeceği tartışılmıştır. Bu toplantıların sonucunda bölüm komiteler kurma düşüncesi ortaklaştırılmıştır.

İlk olarak kadrolu işçilerin çalıştığı bölümlerde üçer-beşer kişilik komiteler kurulmuş, bu komiteler düzenli toplanmıştır. Birimlere dayalı bu komitelerin üzerinde de bir fabrika komitesi oluşturulmuştur. Tüm sorunlar hem fabrika komitesinde, hem de birim komitelerinde tartışılmıştır.

Örgütlenme sürecinin en başından itibaren taban iradesini açığa çıkarma perspektifiyle hareket edilmiştir. Kendi içinde nispeten ileri işçilerden oluşan, tabandan kopuk dar bir üst komite oluşturmak yerine, işçileri mücadelenin özneleri haline getirecek bir taban örgütlülüğünü inşaya yönelmek, bilinçli bir tutumla tercih edilmiştir. Bazı bölümlerde doğal öncülerden yoksunluk bir zorlanma alanı olsa da, bunun yaratabileceği zayıflıkları süreç içinde aşma bakışıyla komiteler oluşturulmuş, fabrikanın sorunları üzerinden düzenli tartışma toplantıları ve eğitim çalışmaları başlatılmıştır.

Elbette, çalışmanın başarılı bir biçimde ilerlemesini sağlayabilecek bir öncü ekip sorununa önem verilmiş, oluşturulan fabrika komitesi ile, gelişmelerin değerlendirildiği, sürecin planlandığı toplantılar ve eğitim çalışmaları sistemli bir tarzda sürdürülmüştür. Yanı sıra bölümler üzerinden geniş katılımlı toplantılar ve eğitim çalışmaları yapılmıştır.

Sendikalaşma süreci bilinçli bir tutumla, fabrikada tepkilerin yoğunlaştığı 7. ay zam döneminde başlatılmış, bu sayede sendikal örgütlülük hızla ilerlemiştir. Bu süreçte bölüm komiteleri genişletilmiş, eğitim çalışmaları hızlandırılmıştır.

Eğitim çalışmalarında ağırlıklı olarak işçi sınıfının mücadele tarihi, sendika, grev ve toplusözleşme hakkının nasıl bir mücadele anlayışı ile kazanıldığı, işgal, grev ve direniş deneyimleri ele alınmıştır. Yanısıra Türkiye'deki sendikal bürokrasi gerçeği ve sendikaların nasıl gerçek mücadele mevzileri haline getirilebileceği sorunu üzerinde durularak, sendika bürokrasisinin öreceği barikatların ancak güçlü taban örgütlülükleriyle etkisizleştirilebileceği konusunda bilinç açıklığı yaratılmaya çalışılmıştır.

En önemlisi ise, sendikal örgütlenmeyi gerçekleştiren kadrolu işçilerin, fabrikadaki taşeron işçileri örgütlemeyi hedefleyen tutuma kazanılması olmuştur. Fabrika komitesi, sendikal yetkinin alınmasının ardından taşeron işçilerin de sendikalaşmalarını sağlama kararı almıştır.

Planlı ve hedefli bir tarzda yürüyen, örgütlenme ve bilinçlenme faaliyetinin elele gittiği bu süreci daha ileriye taşıyan ise eylemli süreçler olmuştur. Hakların ancak direnilerek kazanılabileceği bilinci, işçilerin kendi özdeneyimleri üzerinden edinilmiştir.

Mücadele içinde daha da güçlenen güven duygusu ve birlik!

Sendikal yetki alındığında, kapitalist patronun buna yanıtı bir işçi temsilcisini işten atmak olmuştur. Böyle bir saldırı beklendiği içindir ki, önden fabrika komitesi genişletilerek bir direniş komitesi kurulmuş ve işten atma durumunda alınacak tutum belirlenmiştir. Saldırı gerçekleşir gerçekleşmez, o sırada öncüler fabrikada olmadığı halde, tüm bölümlerde üretim durdurulmuştur. Bölüm temsilcileri fabrika yönetimine, atılan arkadaşları geri alınmadığı sürece işe başlamayacaklarını açıklamışlardır. Yanı sıra, patronun sendikal yetkiye itiraz etmemesi şartı konulmuştur.

Bir gün süren bu kararlı direniş sonucunda taleplerin kazanılması işçilerin birliğini daha

da güçlendirmiş, dahası, taşeron işçilerin örgütlülüğe duydukları güveni artırarak, beş gün içinde çok sayıda taşeron işçinin sendikaya üye olmasını sağlamıştır.

Toplusözleşme görüşmelerinin başlatılmasının geciktirilmesi üzerine ise, mesaiye kalmama, üretimi yavaşlatma eylemleri gerçekleştirilmiş, bunun üzerine görüşmeler öne çekilmiştir.

Bütün bir süreç boyunca adım adım ilerletilen ve eylemli süreçlerle daha da pekiştirilip güçlendirilen bu örgütlülükle TİS sürecine başlanmıştır. Direniş komitesi TİS komitesine dönüştürülmüş ve yine taban iradesine dayalı bir süreç işletilmiştir. Tabanda anketler yapılarak talepler belirlenmiş, hazırlanan TİS taslağı genel bir fabrika toplantısıyla işçilerin onayına sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Greif'in öncü devrimci işçileri, olanaklı olduğu ölçüde, işçilerin en geniş kesiminin sürece etkin bir tarzda katılımlarını sağlama doğrultusunda çaba harcamışlar, doğrudan demokrasinin hayat bulduğu taban örgütlülüğü sayesinde bunu başarmışlardır. Dar bir öncü kesimin karar alıp tabandaki işçilerin uyguladığı edilgen bir duruşa fırsat verilmemiş, mücadelenin kaderini ilgilendiren bütün önemli kararlar, tüm işçi kitlesinin katıldığı genel toplantılarda alınmıştır.

Toplusözleşme görüşmelerinde Greif patronlarının, verdiğimiz kırıntıları kabul etmezseniz tazminatlarınızı ödeyip fabrikayı kapatırız tehditleri de, öncesinde yine tüm işçilerin ortak kararıyla alınmış bulunan işgal eylemiyle karşılanmıştır. Düzenin yasaları ve mevcut sendikal düzenin çizdiği sınırlar aşılarak, taşeron sistemine karşı fiili-meşru mücadele yolu tutulmuştur. Eylemli direniş çizgisi örgütlülüğü yeni bir düzeye taşımış, birlik ve dayanışma ruhunu daha da güçlendirmiştir.

Devrimci sınıf çizgisine dayalı önderlik pratiği

Greif direnişi, çok değişik kesimlerin desteğini almış olsa da asıl desteklemesi gereken güçler tarafından yalnız bırakılmış olmasına ve bir ilk öncü çıkış olmanın getirdiği yetersizliklerine rağmen, örgütlü bir tarzda harekete geçirilen bir sınıfın neleri başarabileceğini göstermiştir.

Bu başarının gerisinde, devrimci sınıf çizgisine dayalı önderlik pratiği, aynı anlama gelmek üzere devrimci önderlik müdahalesi durmaktadır. Temel kaygı, bir türlü politik mecraya akamayan sınıf hareketini ileriye çekmek, sosyalizm ile sınıf hareketinin devrimci birliği doğrultusunda mesafe almaktır. Bu bakışla hareket edilmiş, dar anlamda bir sendikal örgütlenme zaafiyetine düşülmemiş, örgütlenme sürecinde ve direniş boyunca işçilerle devrimci bütünleşmeyi hedefleyen bir çizgi izlenmiştir. Direnişin bildirisinden taleplerine, şiarlarından eylem ve etkinliklerine kadar, her adımda bu gözetilmiştir. Bu sayede işgal fabrikası, çok değişik eğilimden, etnik kökenden, inançtan ve kültürden gelen işçilerin mücadele içinde eğitildiği bir okul haline gelmiştir.

Sınıf bakışaçısına dayalı "doğru bir önderlik müdahalesi", temelde kendini öncü ile sınıf arasındaki ilişkide ortaya koyar. İşçiler adına kararlar alan değil, onların bilincini geliştirmeyi ve mücadelenin öznesi haline getirmeyi hedefleyen bir mücadele anlayışı ve çizgisinde ifadesini bulur. Greif'te bütün bir örgütlenme sürecinde ve direnişin güçlü olduğu süreç boyunca bu doğrultuda son derece anlamlı bir pratik sergilenmiştir.

***

Fabrika çalışması, genelde bildiriler, bültenler, kampanyalar vb. üzerinden hedeflediğimiz fabrikalara gitmeyi değil, bunu aşan hedefli, planlı ve özgün bir yüklenmeyi, ve en önemlisi, mesafe almakta yaşanan zorlanmalara rağmen bu yönelimde zayıflamamayı gerektirir.

Dolayısıyla, yeni Greifler'i yaratmak temelde bir çalışma tarzı sorunudur. Sınıf çalışmasında hedefli yönelim, süreklilik, yoğunlaşma ve ısrar esastır. Hedeflerimizi belirledikten sonra, müdahalelerimizi rutinlikten ve şekilsizlikten kurtarmak, atacağımız adımları mutlak bir biçimde somutlamak durumundayız. Dönemsel gelişmeler hiçbir biçimde yönelimimizi zayıflatmamalıdır.

Her alanda darlığı aşmak için!..

IV. Parti Kongresi partinin karşı karşıya bulunduğu sorun alanlarını tanımlarken, partinin darlığı gerçeğinin altını özellikle çizmiş, bunu en öncelikli sorunlardan biri olarak tanımlamıştı. Bir dizi alanda önemli ve anlamlı mesafeler katedilmiş olsa da, sözkonusu darlık hala da aşılabilmiş değil. Kaçınılmaz olarak partinin gelişimini sınırlayan bu durum, giderek sınıf içinde maddi bir güç, toplum ölçeğinde devrimci bir odak olarak öne çıkmasını, böylece siyasal sahnede kendi rolünü oynamasını zora sokuyor. Buna yol açan sorunlar irdelendiğinde, aşılması gereken bir dizi zayıflıkla yüzyüze kalıyoruz.

Başarılı bir siyasal sınıf-kitle çalışması

Bugünkü darlığımızı kırmak her şeyden önce sınıf zemininde maddi bir güç haline gelmekle mümkündür. Fabrika zeminine oturan başarılı bir siyasal çalışma örgütleyemediğimiz sürece, hedeflerimize gereğince yürüyebilmemiz ve tarihsel misyonumuzu uygun bir rol oynayabilmemiz olanaklı olmayacaktır.

Son birkaç yıldır sınıf çalışmasında katettiğimiz anlamlı mesafeye rağmen henüz sınıfın içinde kök salabilmiş değiliz. Bu alandaki tüm kazanım ve birikimlere rağmen, sınıfın öncülerini etkilemek ve örgütlü düzeyde kazanmak planında hala da belirgin bir zayıflık yaşıyoruz. Bunda, sınıf kitleleriyle bizi buluşturacak, gündelik temas halinde tutacak değişik yol, yöntem, biçim, araç ve zeminleri etkili ve sonuç alıcı bir tarzda kullanmada yaşayageldiğimiz zaaf ve zayıflıklar etkili olmaktadır. Bu açıdan düne göre belli bir değişim yaşansa da, bunun yeterli olmadığı açıktır.

Öncelikle hedef kitlemizin öncülerini kazanma konusunda ciddi bir çabanın gösterildiği, bunun tüm gereklerinin yerine getirildiği iddia edilemez. Öncüleri etkilemek, parti çizgisi temelinde eğitip-donatmak, devrimci iddia ve militanlıklarını güçlendirmek, bu militanları enerjik bir biçimde sermayeye karşı mücadeleye yöneltmek bakımından yapılanların sınırlı olduğunu belirtmeliyiz. Oysa sınıfın öncüleri kazanılıp ileri çekilemediği bir durumda sınıfın genel kitlesini etkilemek ve devrimci siyasal mücadelenin hedefleri doğrultusunda harekete geçirmek mümkün olmayacaktır.

Bunu gerçekleştirmenin yolu, fabrika zemininde derinleşmekle kalmayan, yanısıra işçileri sosyal yaşam alanlarında da kuşatan ve gündelik temaslarla birleştiren bir faaliyetten geçiyor. Bu çaba "öncü"leri parti çizgisine kazanmak ve kadrolaştırmak hedefiyle tamamlanabilmelidir. Bugün birçok alanda fabrika zeminine oturmuş bir faaliyetin varlığına rağmen sınıfın öncülerini kazanma ve kadrolaştırmanın gereklerine uygun bir çabadan yeterince söz edemiyoruz.

Öte yandan mevcut kurumlarımız, araçlarımız, kanallarımız da dar bir alana sıkışmış durumda. Dahası bunları amacına ve işlevine uygun kullanabildiğimizi söylemek de pek mümkün değil. Dolayısıyla, sınıfın sosyal yaşam alanlarına da gündelik müdahaleler yapacak bir zemin oluşturmayı esas almak durumundayız

Bizi işçilerle buluşturacak sayısız araç ve zemin varken, belli bir alana sıkışan bir çalışmayla, sınırlı yol ve yöntemlerle faaliyetimizi önemli ölçüde daraltmış bulunuyoruz. Belli mevziler ve merkezler oluşturmak, sonra da hedef kitlemizin buralara gelmesini beklemek, kendi ekseni etrafında dönüp durmaktır. Böyle bir tarzla mevcut darlığımızı kırmayı başaramayız. Sınıf

kitlelerini bulundukları her alandan kuşatacak, onlarla birebir ve gündelik temas içinde olan bir çaba hem darlığımızı kırmamızı kolaylaştıracak, hem de düşmanın kendi zeminlerimizde bizi kolayından denetleme çabasını önemli ölçüde zaafa uğratacaktır. Kazanacağımız yeni güçlerin deşifre olup açığa çıkmasının önüne de ancak böyle geçebileceğiz.

Bugün sınıf zemininde atılan kimi yeni adımların hakkı verilebilirse eğer, bu yeni zeminler ve araçlar faaliyette taze bir soluk katacaktır. Ancak bu işlevi görebilmesinin başta gelen koşulu, çalışmanın çok yönlü olarak planlanması, ekiplerinin oluşturulması ve belirlenen hedeflerin kazanılması konusunda tutarlı ve ısrarlı bir çabadır.

Sınıf-kitle çalışmasında kurumsallaşma sorunu

Sınıf-kitle çalışmasında kurumsallaşma sorunu gelinen yerde yakıcı bir biçimde karşımızda duruyor. Çok yönlü, etkili ve sonuç alıcı bir faaliyet, aynı zamanda başarılı ve kalıcı bir kurumsallaşmadan geçiyor. Kurumsallaşma, her şeyden önce, belirlenmiş ve planlanmış bir faaliyetin gerek araç, yol ve yöntemler bakımından, gerekse bu faaliyeti örgütleyecek güçler bakımından tanımlı olmasını gerektirir. Belirli bir alanda ve hedefte yoğunlaşma, sınırları net olarak belirlenmiş bir faaliyet planlaması ve sonuç almaya kilitlenen bir süreklilik ve ısrar olmadan amaçlanan sonuçların elde edilmesi zordur. Az sayıda kadronun sayısız işe koşuşturması kaçınılmaz olarak bizi verimsiz ve kısır bir faaliyet tablosuyla karşı karşıya bırakacaktır. O halde kurumsallaşmayı/örgütlenmeyi sağlayacak bir tarzın/çalışmanın oturtulması esas alınmalıdır.

Kendi güçlerini/kadrolarını yaratamayan ve kalıcı hale getirmeyen hiçbir çalışmanın geleceği güvence altında değildir. Her çalışma alanı bu sorunu çözebilmek durumundadır. Kurumsallaşma aynı zamanda kendi faaliyetini örgütleyecek güçlerin örgütlenmesi sorunudur da. Her çalışma alanı bu açıdan da kendine yeterli hale gelmeyi özel bir tarzda hedeflemelidir. Son dönemde bir dizi alanda bu yönde atılan adımların belli verimli sonuçlar verdiği görülmektedir.

Sınıf kitlelerinin bulunduğu alanlara nüfuz etmek

Fabrika zemininin devrimci siyasal mücadelenin geleceği bakımından stratejik ve tayin edici önemi tartışmasızdır. Parti asıl gücünü bu maddi zeminde bulacaktır. Sınıf kitlelerini bulundukları sosyal yaşam alanları üzerinden de etkili bir tarzda kuşatmak ise fabrika çalışmasının tamamlayıcı yönünü oluşturmaktadır.

İşçiler uzun saatlere varan ağır çalışma koşullarından dolayı neredeyse toplumsal, siyasal ve kültürel yaşamın tümden dışına itilmiş bulunuyorlar. Bu nedenle sınıf kitlelerine bulunduğu her alana nüfuz edecek bir çaba ayrı bir önem taşıyor. Bu, hem sınıf kitleleriyle daha sıkı ve kalıcı bir temelde buluşmamızı sağlayarak darlığımızı kırmamızın güç ve imkanlarını çoğaltacak, hem de düşmanın kolay yoldan bizi denetleme zeminlerini ortadan kaldıracaktır.

Bizi dar bir alana hapseden, mevcut kurum ve mevzilerimize sıkışmış sınıf-kitle çalışması pratiğini aşmak parti açısından yakıcı bir ihtiyaçtır. Bugün sınıf ve emekçi kitleler daha çok öne çıkıyorlar, mücadele arayışı ve eğilim büyüyor. Fabrikalarda alttan alta mayalama süreçleri işliyor. Sınıf hareketinin son birkaç yıllık tablosu ortaya çıkmış bulunan imkanların giderek daha da çoğalacağını gösteriyor. Dolayısıyla mücadelenin ileriye çıkaracağı güçleri kucaklayacak bir çabanın her açıdan güçlendirilmesi ve bu güçlerin kalıcılaştırılması için tam bir seferberlik gerekmektedir. Bu başarıldığı ölçüde bir taraftan sınıfın öncüleri parti saflarına kazanılırken, öte yandan öncüler üzerinden sınıf kitleleri partinin bayrağı altında harekete geçirilebilecektir.

Partimizin döne döne altını çizdiği mevcut darlığı kırıp parçalama çağrısına yanıt vermenin yolu, her şeyden önce başarılı ve sonuç alıcı bir siyasal sınıf-kitle çalışmasından geçmektedir. Sınıf-kitle çalışmasındaki mevcut tarzımızı enine boyuna gözden geçirerek, gerekli düşünsel, yöntemsel ve araçsal değişimleri gerçekleştirerek, varolan kusurları gidererek, mutlak bir biçimde mesafe alabilmek, bu alanda sıçramalı bir gelişmeyi yaşayabilmek durumundayız. Bu bugünün ertelenemez görevidir.

Reformizme karşı tek seçenek:

Devrimci sınıf çizgisi

N. E. Derya

'90'lı yıllarda etkili bir şekilde esmeye başlayan reformist cereyanın sol partiler ve örgütler üzerindeki uğursuz etkisi artarak günümüze ulaştı. Bu cereyan reformist solu sağa sürüklerken, geleneksel devrimci-demokrat hareketi ise reformist çizgiye çekerek düzenin icazet sınırlarına hapsetti.

Son yirmibeş yıla yayılan tasfiyeci/reformist cereyanın bu derece etkili olmasında -geleneksel sol hareketin yapısal zaaflarıyla ideolojik açmazlarının yanı sıra- Kürt hareketinin parlamenter eksenli seçim platformunun özel bir rolü olmuştu. Bununla birlikte sol hareketlerin bu cereyana kapılmalarının esas nedeni devrimci iktidar perspektifinin/iddiasının zamanla yitirilmesidir. Her şeye rağmen yakın zamana kadar devrimcilikte ısrar edenlerin de yelkenleri indirmesi, -birkaç istisna dışında- solu "burjuva cumhuriyetini demokratikleştirme" platformunda birleştirdi. Tasfiyeci/reformist cereyan, 2015 seçim süreciyle birlikte doruk noktasına ulaştı. İçinde bulunduğumuz seçim süreci, bu vahim tabloyu tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir.

Gerekçeler farklı, ortak nokta düzen içine hapsolmak

"Burjuva cumhuriyeti demokratikleştirme" ya da kendi ifadeleriyle "radikal demokratlık" çizgisinde buluşanlar, içine düştükleri vahim durumu farklı gerekçelerle izah etmeye çalışıyorlar. Hatta bazıları "derin analizler" yaparak düzen içi bir program etrafında öbeklenmenin devrimci hareketi geliştireceğini bile iddia edebiliyorlar.

Bu türden analizler cahillikten mi, içine düşülen vahim duruma kılıf uydurma ihtiyacından mı, tabanda gelişebilecek olası tepkileri bloke etme ihtiyacından mı kaynaklanıyor? Bu konuda kesin bir şey söylemek kolay değil, ancak bunun pek bir önemi de yok. Zira reformizm/devrim ayrışması ilkeseldir ve belirleyici olan hangi tarafta karar kılındığıdır. İlki, burjuva cumhuriyeti demokratikleştirmeyi, ikincisi ise burjuva cumhuriyeti yıkıp sosyalist işçi-emekçi cumhuriyetini kurmayı esas alıyor. Yani iki farklı program, iki farklı dünya görüşüdür söz konusu olan. O halde gerekçe ne olursa olsun ilkini, yani reformizmi tercih eden bir siyasal akım, ikincisinden, yani devrim/sosyalizm mücadelesinden uzaklaşmaya başlamış demektir. Böylesi bir platforma düşmenin şu veya bu gerekçe/analizle açıklanması, sonucu zerre kadar değiştirmez, fakat bunu yapanların samimiyetini tartışmalı hale getirir. Zira fikir babası Abdullah Öcalan olan, "devlete isyan döneminin bittiği"ni ilan eden bir programın etrafında öbeklenenlerin devrimcilik iddialarının hiçbir inandırıcılığı olamaz.

AKP karşıtlığı veya kapitalizmin sınırlarına sıkışan ufuklar

Devrimci konumu savunmada biraz daha uzun soluklu olanlar da, bir-iki istisna dışında 7 Haziran seçimleri süreciyle, "burjuva cumhuriyeti demokratikleştirme" kervanına katıldılar. Dinci-gerici iktidarın geriletilmesi, devlet terörünün hafifletilmesi, Kürt sorununa iğreti çözüm bulunması adına reformist bloka iltihak edenlerin bir kısmı, bu sayede siyasal faaliyette belli bir ivme yakalayabileceklerini var sayıyorlar. Düzen karşıtlığından reformist zeminde AKP karşıtlığına daralan bir programa

sıkışarak ivme yakalama hevesine kapılmak, devrimcilik adına pek hazin bir duruma işaret ediyor.

Burjuva hükümetlerin emekçiler nezdinde yıpranması, iktidarın sembolü olan parti veya şahısların nefret nesnesine dönüşmeleri, sık rastlanan bir durumdur. Dinci-gerici AKP yıllardır izlediği politikalarla geniş kitlelerin nefret ettiği, tiksindiği bir iktidar durumuna geldi. Dinciliğin güdümüne girmeyen işçi ve emekçilerin, "AKP gitsin de ne olursa olsun" ruh haline girmeleri anlaşılır bir durumdur. Bu hükümetin ya defolup gitmesini ya da ölçüsüz saldırganlığı ve küstahlığı törpülenmiş bir AKP görmek istiyorlar. Bu sınırlarda bir tepkinin/talebin anti-kapitalist/anti-emperyalist olmak anlamına gelmediği, bir sistem olarak kapitalizmi hedef alan bir duruş olmadığı açıktır.

Dinci iktidardan nefret eden emekçilerin bu sınırlarda kalan tepkileri anlaşılır, ancak marksist, sosyalist, devrimci olma iddiasını sürdüren parti ya da örgütler namına bu noktaya gerilemek vahim bir durumdur. AKP'nin emperyalistler ve büyük burjuvazi nezdinde bile hizaya çekilmek istendiği bir aşamada "AKP karşıtlığı" çizgisine gerilemek, politik iddiasızlığın, ideolojik sığlığın, asıl olarak da devrimci iradenin yitiminin göstergesidir. Bu zemine düşenlerin devrimcilik iddiaları, gelinen yerde altı boş söylemlerden öte bir anlam taşımamaktadır.

Polis devleti tahkim edilirken kurulan hayaller

Burjuva cumhuriyeti demokratikleştirme iddiasında olan "radikal demokratlar" sistemin döne döne ürettiği demokratik sorunları çözeceklerini vaadediyorlar. "Kürt sorunu çözülünce ülke de demokratikleşecek" denklemini kuruyorlar. Demokratikleşme yönünde önemli adımlar attıklarını, seçim barajını yıkarak bu yönde yeni atılımlar yapacaklarını söylüyorlar.

Parçadan hareketle bütünü demokratikleştirme iddiasının tuhaflığı bir yana, burjuva iktidarın polis devletini tahkim ettiği bir dönemde bu temelsiz hayallerin yayılması, en hafif değimle abesle iştigaldir. Burjuvazi polis devletini tahkim ederek sert sınıf çatışmalarına hazırlanırken, demokratikleşme masalları anlatanlar, başka bir alemde yaşar gibiler. Böylesi "iyi niyet"ler taşımaları şaşırtıcı olmadığı gibi, kendi içinde tutarlı bir davranıştır da aynı zamanda. Fakat sorun işçi sınıfını, emekçileri ve toplumun ezilen diğer kesimlerini bu temelden yoksun hayallerle oyalamaya çalışmalarıdır.

Uzlaşmaz sınıf çelişkilerini her gün yeniden üreten bir sistemde gerilimden uzak "mutlu zamanlar" ancak işçi sınıfı ile yoksul müttefiklerinin baskıya, sömürüye, eşitsizliğe, köleliğe sessiz kalmalarıyla mümkündür. Burjuvazinin yanı sıra düzeni demokratikleştirme heveslilerinin temennisi bu olsa da, uzlaşmaz sınıf çelişkilerinin uzlaşmaz sınıf çatışmaları yaratması kaçınılmazdır. Bu çatışmanın hem bir tarafı, hem de nedeni olan burjuvazi polis devletini tahkim ederek hazırlık yaparken, emekçileri "demokratikleşme masalları" ile avutup pasifize etmek, burjuva diktatörlüğünün işini kolaylaştırmaktan başka bir işe yaramaz. Neyse ki kapitalist sistem, bu türden boş hayallerin uzun ömürlü olmasına olanak tanımayan sert sınıf çatışmaları üretmektedir.

Kapitalist sistemin kaçınılmaz sonucu olan sınıf çatışmaları "demokratikleşme hayalleri"nin yayılmasına çok fırsat tanımasa da, reformizme karşı ideolojik mücadele her zaman büyük bir önem taşıyor. Zira, "***İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesini düzen sınırlarına hapsetmek, kitleleri düzenin temellerine yönelecek her türden mücadeleden alıkoymak, her zaman reformizmin temel bir tarihsel-siyasal misyonu olmuştur...*" *(Reformizm ve devrim-1, Ekim, Sayı: 294, Şubat 2015)***

Temelden yoksun hayaller yaymak, reformizmin tarihsel-siyasal misyonunu oynamasının temel araçlarından biridir. Dolayısıyla işçi sınıfı ve emekçileri reformizmin yaydığı bu uyuşturucu hayallere karşı uyarıp devrim-sosyalizm mücadelesine kazanma çabası

kritik önemdedir; bundan dolayı da kesintisiz bir şekilde sürdürülmelidir.

Gerekli olan; krizler, savaşlar, isyanlar, devrimler dönemine hazırlanmaktır

Reformist cereyana kapılıp burjuva cumhuriyeti demokratikleştirme kervanına katılanlar, bilinçleri, ufukları, hayalleri, umutları emperyalist-kapitalist sistemin sınırlarına hapsetmeye çalışıyor, kapitalizm vebasından kurtulup sosyalist bir dünya/gelecek kurma mücadelesini ise marjinal ilan ediyorlar. Bu zihniyete göre, kapitalizmin kaçınılmaz sonuçları olan demokratik, sosyal, siyasal sorunlar hemen şimdi çözülebilir. Sorunları çözüme kavuşturmak için anti-kapitalist olmaya gerek yok. Aynı anlayışa göre, sosyalist devrim mücadelesi sorunların çözümünü devrim sonrasına, dolayısıyla belirsiz bir zamana ertelemek anlamına geliyor. Reformist koronun iddiasına göre ulusal sorun, kadın sorunu, demokratik, sosyal, siyasal haklar sorunu hemen şimdi çözülebilir, çözülmelidir de. Şu anda esas olan, devrim için değil reformlar için mücadele etmektir. Bu anlayışa göre kapitalizmi devrimle yıkıp sosyalizmi kurma mücadelesi bugünün değil, uzak geleceğin sorunudur.

Bu anlayış sınıfsal temele dayanıyor. Vurgulamalıyız ki, *reformizm bir rastlantı ya da yanılgı değil, fakat tamı tamına sınıfsal bir olgunun düşünsel ve politik bir yansımasıdır. Reformist akımlar her zaman son tahlilde kendilerine denk düşen belirli sınıfsal konumların ürünü olmuşlar, politika sahnesinde bu konumlara uygun düşen çıkarların, bunun ifadesi düşünce ve politikaların temsilcisi ve taşıyıcısı olarak hareket etmişlerdir." (agy)*

Kapitalizm demokratik sorunları döne döne üreten bir sistem olduğuna göre, reformistler için sosyalizm uğruna mücadele hiçbir zaman "bugünün sorunu", "önceliği" olmayacaktır. Zira kapitalizm her zaman onlara oyalanacak demokratik sorunlar üretebilecek bir sistemdir. Ufukları kapitalizmin ötesine uzanamadığı için, -eğer daha gerisine düşmüyorlarsa- burjuva cumhuriyeti demokratikleştirmek, onların kutsal vazifeleri olmaya devam eder.

Reformist cephede hal böyleyken, içinde bulunduğumuz bunalımlar, savaşlar, kitle mücadeleleri ve isyanlar döneminde gerici burjuva iktidarlar demokratikleşmek bir yana, emperyalist metropollerde bile faşizan yönetimlere geçiş için hem hukuksal hem siyasal altyapı hazırlığındadır. Sınıf savaşımları alanında deneyimli olan emperyalist-kapitalist sistemin efendileri, sert sınıf çatışmaları dönemine hazırlanalı yıllar oldu.

Emperyalist-kapitalist sistemin efendileri böyle bir hazırlık içindeyken, işçi sınıfının, emekçilerin ve ezilen halkların temelden yoksun "demokratik hayaller"le oyalanacak zamanları, bu uğurda tüketilecek enerjileri olmamalıdır. Krizin faturasını ödemeyi reddetmek, grevleri, direnişleri, işgalleri yaygınlaştırmak tek çıkış yoludur. Ancak buna uygun bir örgütlülük ve mücadele sürecinden geçilerek halk isyanlarına, devrimlere hazırlık yapılabilir.

Demokratik, sosyal, siyasal haklar uğruna mücadele de, gerici faşist zorbalığa karşı direniş de büyük bir önem taşıyor. Öte yandan işçi sınıfı ile emekçi müttefiklerinin bu mücadelelerin okulunda eğitime kesin ihtiyaçları da var. Bununla birlikte demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadele nihai hedef değil sömürü, baskı, gericilik ve köleliğin kaynağı ve yeniden üreticisi olan kapitalizmi yıkma, eşitlik, özgürlük, kardeşlik dünyası olan sosyalizmi kurma mücadelesinin bir basmağı ve olanağı olabilir ancak. Bu perspektifle örülecek mücadele sömürü ve kölelikten arınmış dünya idealinin kapitalizmin koyu karanlığında boğulmasına izin vermez, sömürü ve zorbalığın ortadan kaldırılacağı bir dünyaya doğru ilerleyişin ise yolunu açar.

İşçi sınıfı ve emekçilerin tek kurtuluş seçeneği olan sosyalist bir dünya uğruna mücadeleyi güçlendirmek, hem sermaye egemenliğine hem de kapitalizmin "demokratikleşmiş" koyu karanlığını "tek seçenek", "tek çıkış" diye sunan reformist anlayışlara verilecek en iyi ve en etkili yanıt olacaktır.

İşçi-emekçi kadın çalışması...

Sorunlar, ihtiyaçlar ve görevler

Emekçi kadın çalışmasında son yıllarda çaba ve yönelimimiz yoğunlaşmış olmakla birlikte henüz hedeflediğimiz mesafeyi alabilmiş değiliz.

Partinin temel değerlendirmelerinde kadın sorununa ve nasıl bir kadın çalışması yürütülmesine dair temel esaslar ortaya konulmuş olduğu halde, öncelikli olarak sınıf çalışmasında yaşanan zayıflık ile kadro sorunundan kaynaklı olarak bu alanda sistematik bir çalışmayı oturtamadık. Dolayısıyla kadın çalışmasında yaşadığımız zorlanma, kadın sorununa bakış ve çalışmanın örgütlenmesine dair belirsizlik ya da boşluklardan kaynaklanmıyor, sorun uygulama planında yaşanıyor.

Son yıllarda AKP iktidarıyla birlikte kadının ezilmişliğini derinleştiren politikalar kadın sorunu konusunda duyarlılığı geliştirmiş ve kendi içinde bir tepki birikimine yolaçmıştır. Ancak sola hakim feminist-reformist çizgi, bu tepkileri kadın-erkek karşıtlığına yöneltmekte, bu temelde emekçilerin birliğini bölen politikalarını son yıllarda daha da derinleştirmiş bulunmaktadır.

Böylesi bir dönemde sınıf devrimcileri, kadın sorununda estirilen liberal-reformist rüzgara karşı ideolojik mücadeleyi emekçi kadınların örgütlenmesinin sorunlarıyla birleştiren bir dizi etkinliğe konu etmişler, yanı sıra kadın işçi ve emekçilere dönük çalışmalarını yaygınlaştırmışlardır. Sınıf devrimcilerinin çabasıyla Greif direnişi bünyesinde oluşturulan kadın işçilere yönelik komisyon, kadın çalışmasına ilişkin perspektifimizin pratikte yaşam bulması açısından anlamlı bir örnek olmuştur.

Ancak, bu yönlü çabalara rağmen, yakın döneme baktığımızda, kadın işçileri de doğrudan ilgilendiren metal direnişi, seçimler, 1 Mayıs vb. süreçler emekçi kadın çalışmasının gündemi olamamıştır. Çalışma alanlarında kadın işçilere dönük kolektif bir yüklenme yapılamamış, kadının cinsel ezilmişliğinden kaynaklı sorunlarına yeterli ilgi gösterilmemiş ya da sınıf zemininden kopuk ele alınabilmiş, toplumsal öfke patlamasına yolaçan Özge Can Aslan'ın katledilmesinin ardından verilen refleksler zayıf kalmıştır. Özetle, emekçi kadın çalışmamızda zayıf ve parçalı bir tablo ortaya çıkmıştır.

Kadın sorununun toplum ölçeğinde öne çıkmış olması ve toplumsal mücadelelerde kadınların tuttukları belirgin yer, işçi-emekçi kadın çalışmasında daha özel bir yoğunlaşmanın önemini ortaya koymaktadır.

Sorun pratikte aşılmalıdır!

Kadın çalışmasında zorlanma alanlarımızın aşılmasının esasta pratik bir sorun olduğunu ifade ediyorsak, bugünkü tabloyu değiştirebilmek için çift yönlü yüklenmeye ihtiyaç vardır. Bir yandan emekçi kadın çalışmasında politik önderliği güçlendirmek, diğer yandan da yerel çalışmaların inisiyatifiyle kadın işçi çalışmasına yoğunlaşmak.

Politik önderlik planında yaşanan yetersizlik ve zayıflıklara yüklenmek, temel çözücü halka olarak önemli bir yerde duruyor. Alanın sorunlarına daha fazla yoğunlaşmak, somut politikalar üretebilmek, aynı zamanda partiye

bu temelde yön verebilmek en temel ihtiyaçtır. Bu, çalışmamızda bir zayıflık olarak görülen parçalı tabloya da müdahale anlamına gelecek, kolektif ruh, ortak politik hat ve bütünlüğü güçlendirecektir. Partinin kadın çalışmasının esasları ve yönelimleri konusundaki birikiminin özümsenmesi açısından varolan boşluklar, zaafiyet alanları ve yer yer çarpıklıkların aşılmasına hizmet edecektir.

Partinin kadın sorununa ve kadın çalışmasının esaslarına dair birikimine dayanarak, kadın çalışması alanında politik önderlik kapasitesinin güçlendirilmesi, bu birikiminin tüm partiye ve kadın çalışması yürüten güçlere maledilmesi ve partinin güçlü örgütsel müdahaleleri, bu alanda mesafe almamızı hızlandıracaktır.

Emekçi kadın çalışmasının zorlanma alanları

Temel noktalara ilişkin bu vurguların ardından, yakın dönem pratiğimizi de dayanarak kadın çalışmasında yaşadığımız sorunların ve zorlanma alanlarının altını bir kez daha çizmek istiyoruz:

* Kadın çalışması esasta kadın işçi çalışmasıdır. Sınıf çalışmamızın organik bir parçası ve özgül bir boyutudur. Bu konudaki açıklıklarımıza rağmen, bugüne kadar yaşadığımız zorlanmaların da (sınıf çalışmasının geriliği, kadro darlığın yarattığı sıkışmalar vb.) etkisiyle bu alanda gerekli yüklenmeyi başaramadık. Bunun yanısıra hala da aşılması gereken bir zaafiyet, kadının özgül sorunları üzerinden genel bir kadın çalışması algısıdır.

Sınıf çalışmamızın sorunları çerçevesinde tartıştığımız temel önemde bir nokta, doğal olarak kadın işçi çalışması için de geçerlidir. Kadın işçi çalışmasında mesafe almak, bu alanda somut hedeflere dayanmak, yoğunlaşmak ve kilitlenmek ile doğrudan bağlantılıdır. Genelliğinden çıkartılamadığı, sektör/fabrika vb. somutlamalara gidilemediği koşullarda, sistematik bir tarza bürünmesi ve mesafe alınması olanaklı değildir. Kadın işçi çalışması kapsamında direniş sürecinde kurulan Greif Emekçi Kadın Komisyonu'nun deneyimi, faydalanmamız gereken özgün bir örnektir.

Kadın işçi çalışması temelde, yaşadıkları tüm sorunların asıl kaynağını göstererek kadın işçilere siyasal sınıf bilinci kazandırmaktır. Ancak kapsamı ve hedefleri konusunda hala da yer yer bulanıklıklar yaşanabilmektedir. Emekçi kadın çalışması denildiğinde, kadının ya cinsel kimliğinden kaynaklı sorunlar (özellikle sınıf zemininin zayıf olduğu alanlarda), ya da kadın işçilerin çalışma yaşamındaki özgül sorunları akla gelebilmektedir. Elbette kadın işçi çalışmasının özgün karakterini hiçbir biçimde gözden kaçırmamalıyız. Ancak bu özgünlük onun sınıfsal kimliğine dayalı sorunlarının ve istemlerinin esas alınması gerektiği gerçeğini karartmamalıdır. TKİP II. Kongresi değerlendirmelerinde konuyla ilgili şu vurgular yer almaktadır:

"Sınıf içinde kadın çalışmamız, belki tekrar olacak ama yaygın yanlış kavrayışlar düşünüldüğünde bu gereklidir de, hiçbir biçimde kadının özgül istem ve ihtiyaçları sınırları içinde düşünülemez. İşçi kadın üzerinde yoğunlaşacak bir çalışma, onu temelde sınıf kimliği, dolayısıyla da buna dayalı sorunları, ihtiyaçları ve istemleri üzerinden hedeflemelidir. Ancak bu temel üzerinde ve onun bir parçası olarak, elbette ki işçi kadının ezilen cins olmaktan kaynaklı sorunları ve istemleri ile de birleşmelidir. Bir başka ifadeyle, işçi sınıfının genel sorunları ekseninde yürüyen çalışmamız, işçi kadınlara özgü sorunlara dayalı bir çalışmayı da içermek durumundadır." ***(Kadın sorunu ve sınıf içinde kadın çalışması, II. Kongre değerlendirmeleri...)***

Eğer kadın çalışmasının temel hedefi kadın işçilerin sınıf bilincini geliştirmek ise, her türlü siyasal gelişmeyi de bu çerçevede değerlendirmek durumundayız. Bugün karşı karşıya kaldığımız savaş ve saldırganlık politikaları, bunların sonucu olarak yaşanan vahşi katliamlar, düzenin çok yönlü krizi, seçim süreçleri vb. emekçi kadın çalışmamızın da somutluğu içinde gündemi olabilmelidir.

* Kadın çalışmamızın hedeflerinden bir diğeri, işçi sınıfı içinde kadın sorununu ve dolayısıyla işçi kadınların sorunlarını işlemek, sınıfın bütününü kadın sorunu konusunda eğitmektir. II. Kongre değerlendirmelerinde

konuya ilişkin şunlar söylenmektedir:

"... Bu, bir yandan toplum düzeyinde kadının genel ezilmişliğini ve bunun her türden yansımalarını yeri geldikçe sınıfın gündemine taşımak, öte yandan ise işçi kadınların özgül sorunları ve istemleri konusunda genel işçi kitlesini eğitmek ve pratik yönden duyarlı kılmak demektir. Bu eğitimin, işçi sınıfı içinde de derin kökleri olduğunu bildiğimiz feodal ataerkil ya da burjuva cinsiyetçi düşünce, eğilim ve önyargıları gündelik yaşamın ve mücadelenin her alanında ve evresinde çok yönlü olarak hedeflemesi de gerekir. Siyasal çalışmanın ve sosyal mücadelenin bütünlüğü içinde kadın sorununu gündeme getirip onun özgün ezilmişliğini erkek işçiye kavratmadan, kadın erkek kaynaşmasını sosyal mücadele içerisinde sağlamadan ve özellikle erkek işçiyi bu konuda bir eğitimden geçiremeden, sınıf içinde kadın çalışmasında anlamlı bir mesafe alamayacağımızı da unutmamak gerekir." (agy)

Geride kalan dönemde karşı karşıya kaldığımız iki süreç, bu alandaki zayıflıklarımızı ortaya koymuştur. Özge Can Aslan'ın canice katledilmesi toplumsal ölçekte tepkilere yol açmış, tüm ülkede eylemler gerçekleşirken, tepkiler kimi fabrikalara da yansımış, özellikle sendikal örgütlülüğün olduğu işyerlerinde eylemler gerçekleştirilmiştir. Duyarlılığında arttığı böyle bir süreçte çalışma yürüttüğümüz alanlarda kadın sorunu üzerinden işçilere seslenme imkanı yeterince değerlendirilememiştir. Yine, onbinlerce işçinin içinde yeraldığı metal fırtınası sürecinde, sayıları sınırlı da olsa kadın işçiler de yeralmış, yanı sıra erkek işçilerin eşleri direnişe etkin bir biçimde manevi-moral güç vermişlerdir. Buna rağmen, siyasal olarak geri bilince sahip metal işçilerinin direniş sürecinde sergilediği cinsiyetçi yaklaşımları kırmaya dönük müdahalelerimiz zayıf kalmıştır.

Genel perspektifler ışığında bu ve benzeri süreçlerden dersler çıkartarak önümüzdeki dönemde sınıfın bütününe yönelik çalışmaya da yüklenebilmek gerekiyor.

* Kadın sorununu esasta işçi ve emekçi kadın sorunu olarak ele almamız ve işçi ve emekçi kadınları örgütlemeyi hedeflememiz, genel planda kadınların cins olarak ezilmişliğinin ikinci plana atılması anlamına gelmiyor. Konuya ilişkin değerlendirmelerimizde, kadın çalışmasının kadının sınıfsal konumundan kaynaklanan sorunlarına indirgenemeyeceği, bu temel üzerinde işçi ve emekçi kadının cinsel konumundan kaynaklanan sorunlarının da bu çalışmanın temel önemde bir boyutu olduğunun altı önemle çizilmiştir. Burada önemli olan, kadının cinsel olarak ezilmişliğinin temelinde neyin yattığı, yani bu ezilmişliği üretenin ne olduğu, dolayısıyla neyin hedeflenmesi gerektiği konusunda bilinç açıklığı yaratmaktır.

Soruna bakışımız yeterince açık ve net olduğu halde, gerek toplum ölçeğinde kadın sorununun ağırlaşması, gerekse reformist-feminist çevrelerin bu zemindeki etkileri, yer yer sınıf zeminimizin zayıf olduğu alanlarda bulanıklıklara yol açabiliyor. Oysa, kadın sorununa sınıfsal bakış, cinsel ezilmişliği tali planda görmek bir yana, onun kaynağına açıklık getirerek, buna karşı nasıl bir mücadele çizgisi izlenmesi ve neyin hedeflenmesi gerektiğini ortaya koyar. Binlerce yılı bulan cinsel ezilmişliğin kaynağında sınıflı toplumlar, dolayısıyla mülkiyet düzeni gerçeği yatar.

Kadınların cinsel ezilmişliğini üreten bu kaynağı, yani baskı ve ezilmişliğin kaynağı olan sistemi ve onun kurumlarını ortaya sermek, bu gerçeği başta işçi kadınlar olmak üzere işçi ve emekçilere taşımak, bu çerçevede güçlü bir teşhir ve eylemli bir hat, pratik-politik çalışmamızın oturması gereken zemindir. Kadının cins kimliğinden kaynaklı sorunlara kendi zeminimizden müdahale, kendini salt bu zeminden vareden feminist/reformist anlayışlara karşı mücadele ve onlarla aramıza sınırlar çekmek açısından da önem taşımaktadır.

* Kadın çalışmasının örgütsel boyutuna dair de yer yer zorlanma yaşadığımızı belirtelim. İşin esası yönünden, bağımsız kadın örgütlenmesi ya da feminist-reformistlerin örgütlenme sorununa bakışı açısından saflarımızda bir açıklık var. Zorlanma pratik alanda yaşanmaktadır.

Temel bir kaynak olarak işaret ettiğimiz II. Kongre değerlendirmesinde, *"tarihsel deneyimlerin ve pratik gerçeklerin"* ışığında ihtiyaca uygun düşen örgütsel biçim olarak

işçi-emekçi kadın komisyonları önerilmektedir. Komisyonlar, *"bizzat kadın kitlelerini örgütlemenin biçimi olmaktan çok, onlara etkin ve amaca uygun biçimde yönelebilmenin örgütsel biçimi"* olarak ifade edilmektedir. Zayıflık, komisyonların oluşturulması, işletilmesi ve sorunun örgüte maledilmesi konusunda yaşanmaktadır.

Kadın çalışmasının komisyon biçiminde hayat bulamadığı alanlarda, "her çalışmanın kadın boyutu olması" yaklaşımından yola çıkarak, ilgili zeminlerde (bir yerel çalışma, dernek, birlik, sendika vb.) bu konuda partinin genel perspektiflerine uygun bir bakışla hareket edilmesi gerekmektedir. Örneğin, son metal sürecinde erkek işçilerin sergilediği gerici ataerkil eğilimlere emekçi kadın komisyonlarının müdahale etmemesi kuşkusuz bir zayıflıktır. Ancak bu, metal eylemliliğine müdahale eden zeminlerimizin de böyle bir müdahale sorumluluğu taşıdığı gerçeğini değiştirmemektedir.

* Son bir nokta ise feminist-reformist güçlere karşı mücadele sorunudur. Reformist-feministlerin kadın sorununda oynadıkları uğursuz rol yıllardır ortaya konulmakta ve saflarımızda bu konuda yeterli bir açıklık bulunmaktadır. Bu alanda da Kürt hareketinin peşinden sürüklenen reformistler, sınıflar gerçeğinden koparılmış bir kadın yüceltmesiyle kadının ufkunu düzen sınırları içine hapsetmektedirler.

Partimiz kadın sorununda bir bütün olarak sola egemen hale gelmiş olan reformist-feminist çizgiye karşı etkili bir ideolojik mücadelenin önemine dikkat çekmektedir. Fakat aslolanın kendi zemininden güç olabilmekten geçtiğinin bilincindedir. Devrimci bir sınıf hareketinin bir parçası olarak kadın işçilerin örgütlenmesinde alınacak mesafe, solda estirilen reformist-feminist cereyanın etkisizleştirilmesinin de biricik yoludur.

İskeleti güçlü bir...

(Baştarafı s.30'da)

- Yerelin sınırlarında düşünsel ve pratik darlıkta bakılması: Yerel çalışma bütünlüğü içerisinde kavranamadığı koşullarda, toplamdaki öncelikleri görme zayıflayabilmektedir.

Bütünleşmiş ve güçlenmiş kemikler gibi olmak!

İnsan bedenindeki kemiklerin sağlam bir iskelete dönüşmesi şu şekilde gerçekleşir: Bir bebek doğduğunda, değişmekle birlikte 300'ü aşan sayıda kemiğe sahip olabilmektedir. Bebeğin gelişim süreciyle birlikte kemik sayısı zamanla 206'ya düşer. Bunun nedeni gelişim sırasında bazı kemiklerin kaynayıp bütünleşmesidir. Sayısı daha fazla olsa da zayıf denilebilecek durumda olduğunda bebeğin oturmakta, dik durmakta vb. ne kadar zorlandığını biliriz. "Kemikleri su gibi, dikkat et!" denilir, dikkat edilmezse en ufak bir şeyin vereceği zarardan kaygı duyulur.

Kendimizin veya bir çalışma alanının bütünün parçası olduğunu unutmamalı, güçlenmeyen her bir kemiğin iskeletin toplamında yaratacağı zayıflıktan dolayı benzer bir kaygıyı duymalıyız.

Uzun yıllardır üzerinde durduğumuz sorun alanlarımız olmasına rağmen hala karşımıza çıkmasının nedeni, alışkanlıkların geride bırakılamaması, örgütlerin iyi işletilememesi, verili durumu aşma noktasında yeterli çabanın sergilenmemesidir. Artık bu sorun alanlarımızı çözmüş olmanın rahatlığıyla yol yürümemiz gerekmektedir. Kadrolarımızın çok yönlü bir gelişmişlik düzeyine ulaşması ve yerel örgütlerimizin güçlenmesi, partimizin devrim mücadelesinin güçlenmesi demektir. Bütünleşmiş ve güçlenmiş kemiklerden oluşan iskelet sistemi oturmuş bir insan bedeni gibi olmayı başardığımızda, zayıflıklarınızı aşmakta, zorlukları göğüslemekte fazla bir güçlük çekmeyeceğiz.

Aliağa PETKİM, Petrol-İş ve 2015 TİS dönemi..

PETKİM'de ne oldu, nasıl oldu?

Yaklaşık 1800 kadrolu işçiyi ilgilendiren toplu iş sözleşmesi 2015 yılbaşından birkaç ay önce sendika ve işçilerin birlikte hazırladıkları "taslak görüşmeleri" ile başladı. Bu görüşmelere ilgi ve katılım düşük seviyede kaldı. Taslağın son halini aldığı üye toplantısına katılım 40 işçi civarındaydı. Sendika yönetici ve temsilcilerinin hazırladığı taslak birçok noktada iyileştirme içeriyordu. Sendika yöneticileri söylem olarak olmazsa olmazımız ibaresini kullanmaktan ısrarla kaçındılar. Böylece net bir hedef ortaya koymayıp, ilk hedefimiz mevcut kazanılmış hakları korumaktır dediler.

İşçilerin istedikleri ise eski-yeni işçiler arasındaki mevcut ücret makasının ortadan kaldırılmasıydı. Bu makas 2006 yılından itibaren işe giren (2007-08-09-10-11-12-13-14 girişli) yaklaşık 1500 işçi ile emeklilik dönemine girmiş eski kuşak işçiler (300 işçi civarı) arasında mevcut.

Bu iki grup arasındaki fark 2011 TİS döneminde 5 yıllık skala sonunda adım adım ulaşılan eskinin %80 oranına çekilmişti. Bu o dönem için büyük bir iyileştirme olarak görülüp yeni kuşak işçiler (2006 sonrası) tarafından sevinçle karşılanmıştı. Zira iki grup arasındaki fark 2-3 kat kadardı. O dönem ciddi bir eylemlilik ortaya konulmuş, bir haftayı bulan bir süre boyunca 4 vardiya birden işyerini terk etmemişti. Süreç içerisinde gündüz 8-17 çalışanların iş başı yapmaması, taşeron işçilerin çalıştırılmaması ve son noktada satış yapan kamyonların giriş ve çıkışı engellenerek ciddi bir iş yavaşlatma ile ekonomik zarar tehlikesi oluşturularak, eylem kısmi de olsa (%80) kazanımla sonuçlanmıştı.

2011 TİS dönemi yeni kuşak işçilerin PETKİM işyerinde ilk mücadele deneyimi olmuş ve çok şey öğretmiştir. Petrol-İş'in geçmişten gelen mücadele deneyim ve birikimi, dönemin sendika yönetimi (İsmail Doğan) ve öncü işçileri tarafından açığa çıkarılarak yeni kuşak işçilere aktarılmıştır. Kamyonların önünün kesilmesi ve sendikanın işyerindeki yönetimi ele geçirmesi, yani herşeye sendika yönetiminin karar verir hale gelmesi, büyük bir örgütlü güç iradesidir ve işçi sınıfı açısından büyük bir kazanımdır. Bu irade Petrol-İş'in PETKİM işyerindeki mücadele tarihi ve Türkiye kapitalizminde tuttuğu yerden kaynaklıdır. Eylemlerinin yarattığı ekonomik tehdidin büyüklüğü işçilerin taleplerini geçerli kılmakta ve işçileri cesaretlendirmektedir.

2013 TİS dönemine 2011'in rehaveti ile girildi. İşçilerin talepleri üzerinden yeterli basıncı oluşturamadığı ortamda, sendikal bürokrasi kendini ve patronları sıkıntıya sokmadan eylemsiz bir sözleşmeye imza attı. Bu dönem EMEP eğilimli İsmail Doğan yönetimine büyük güç kaybettirdi ve 2014 kongresinde koltuklarını kaybettiler. İşçiler %80'lik iyileştirmeden sonra %100'lük bir tamamlama, yani tek skala talepleri karşılanmadığı için tepkiliydiler. Bunun yanı sıra gelişip güçlenerek kendine taban oluşturan sağ kanat muhalefetinin etkisi de oldu.

2015 dönemine Vatan Partisi çizgisindeki Ahmet Oktay ve aktif MHP'li Mevlüt Çınar'ın koalisyonunun, TÜPRAŞ'ın MHP kanadını temsilen Menderes Akdağ ile ittifakı ile sonuçlanan 2014 Petrol-İş Aliağa kongresi ile girildi. 2015 TİS görüşmeleri için 28 Ocak tarihinde ilk oturum gerçekleşti ve birçok idari madde eski haliyle geçerli sayıldı. Devamında gerçekleşen birçok oturumda sendika yöneticisi ve temsilci hakları, servisler, iş güvenliği gibi

maddeler de peyderpey eski haliyle geçildi.

Nisan ayına varıldığında 5.-6. oturum civarı, sözleşmenin tıkandığı ve hiçbir maddenin geçmediği görüldü. Sendika yöneticileri işten çıkan vardiyalara açıklama yaparak, işverenin 45 saatlik çalışma haftasına geçmek istediğini, bunda direttiğini duyurarak, işçiler üzerinde bir korku yaratma politikası izledi. Bir yandan mücadele vurgusu yapılırken, bir yandan mevcut haklarımızı korumanın dahi zor olduğu bir ortamdayız havası yaratıldı. Masada üzerinde anlaşılamayan, birçoğu ekonomik karşılığı olan 20-25 madde varken böyle bir açıklama yapıldı

Mayıs ayına varıldığında ise, 8.-9. oturum civarında, bir anda paldır küldür 15'e yakın madde eski haliyle geçti. Bunlara skala maddesi de dahildi. Bu işçilerde tepkiye yol açtı. Zira skala sözleşmenin kilit maddesiydi.

Görüşme esnasında temsilcilerden birisi imza atmak istemediğini, bunu işçiye açıklayamayacağını söylediği için bir iç çatışma açığa çıktı. Temsilci bu çatlağı kendi işçi çevresine yansıttı ve bu bütün işçi tabanına yayıldı. Zaten var olan tepki perçinlenmiş oldu. İşverenin 45 saatine karşılık sendikanın skaladan vazgeçtiği haberleri konuşulurken, işçilerin bir kısmı facebook hesapları üzerinden profil resimlerini makas (skalayı temsilen) yapmaya başladı.

Sendika yönetimine karşı büyük bir tepki oluşmaya başladı. Taslak görüşmesinden bu yana ilk defa bir üye toplantısı yapılması kararı açıklandı. Ve bu toplantıya rekor sayıda katılım oldu. Salon kapasitesinin iki-üç katı oranında doluluk sağlandı.

300 civarında işçinin katıldığı ve sendika yönetici ve temsilcilerinin çok sert şekilde eleştirildiği toplantıda sendikacılar fena dağıldılar. İşçinin tek skala talebinin gerçekleşmesinin imkansız olduğunu, gerçekçi olmaları gerektiğini, %80'lik oranı 1 puan dahi olsa arttırmak için mücadele edeceklerini ve bunun için eskiye %10, yeniye ise %15 zam talepleri olduğunu söylediler. Üstelik bayram parasında da belli noktaya gelindiğini, bunu da kabul ettirebileceklerini eklediler.

İki ayrı zam talebi eski işçileri de rahatsız etti. İki ayrı zammın hiçbir yerde görülmediğini, işçiyi ayırmanın doğru olmadığını söylediler. Taslakta %17 yazan zam talebi daha pazarlık başlamadan %15'e inmişti ve bu haliyle bile işçinin beklentisini karşılamıyordu. Zira 2006 ve sonrası işe girenler bu zammı alsa dahi skala makasını kapatamayacaklardı.

Toplantı sonrasında devam eden görüşmelerde zam talebi %7 eski, %13 yeni noktasındayken sözleşme tıkandı ve eylemlilik kararı alındı. Zira tabanın beklenti ve baskısı büyüktü. İlk adım olarak 27 Mayıs Çarşamba günü 1.5 saat geç işbaşı yapılarak eylemlerin artarak devam edeceği duyuruldu. 28 Mayıs Perşembe günü ise gece çıkan vardiya işyerini terk etmeme eyleminin startını verdi. Aynı gün kapıdan kamyon girişi engellenerek satış durduruldu. Bu 2011 dönemini bile aşan ileri bir hamleydi. Fabrikalarda üretim devam ediyordu, fakat sevkiyat yapılamıyordu. Satış ve sevkiyatın kalbi limandan yapılıyordu. Eskişehir ve Konya'da bulunduğu söylenen depolarında önemli miktarda stokları olsa da, karayolundan sevki bir anda gerçekleşmiyordu. Her şeye rağmen kapıdan kamyon çıkışı gelecek adına bir tehdit unsuru ve prestij kaybıydı. Sadece sıvı numuneler için etkisinin büyük olduğu konuşuluyordu. Ekonomik kayıplarının cevabı ise kendilerinde saklıydı.

Bu eylem biçimine karşı işveren validen ve İzmir emniyet müdüründen yardım istedi. Çevik kuvvet ve tomaların fabrika yakınlarına gizlendiği ve hazır oldukları haberi geldi. Sendikaya ve işçilere çağrı yapılarak eylemi sonlandırmaları, aksi takdirde müdahale edileceği uyarısında bulunuldu. Bunun üzerine sendika yönetimi fabrikalara çağrı yaparak kritik sayıya inip üniteleri boşaltma kararı verdi. Bu büyük bir tehlike ve riskli bir hamleydi, caydırıcılığı da aynı oranda yüksekti ve böylece tekliflerini geri çekmek zorunda kaldılar. Eylemin ilk günü olan Perşembe günü yaşanan bu gerginlikten sonra polis bir daha devreye girmedi. Kamera ile çekip taciz etmekten başka bir etkisi olmadı.

Yeni kuşak işçilerin 1000'e yakının 2011'den sonra işbaşı yaptığını düşünürsek, bu eylemin eğitici ve öğretici etkisi gerçekten

büyüktü. Çadırlar kurduk, yemekhanelerde ve işyerlerinde yatıp direniş sohbetleri ettik. %7-%13 zam talebi bizi tatmin etmese de, bu eylemlilik süreci her şeye bedeldi. Çünkü daha önce ıslık çalmaya bile korkan işçiler olarak, şimdi kameraların önünde yumruklarla direniş sloganları atıyor, işverenin kalesine sendika bayrağını dikiyorduk. Sendikanın aldığı karar gereği işe giriş ve çıkışlarda kart basmıyor, Şube Başkanı Ahmet Oktay'ın söylemi ile "onların yönetemediği fabrikaları biz yöneteceğiz" diyorduk.

8 fabrika temsilcisinin 6'sı milliyetçi sağcı, 2'si Atatürkçü soldan geliyor. Kapıyı tutma iradesi gösteren öncü işçiler de daha çok MHP eğilimliler oldu. Yeni kuşak işçilerden birkaç Kürt işçi dışında hayata soldan bakabilen neredeyse yok gibi. Varsa da sendikal bürokrasiyi aşabilen yok. Eleştirileri tabana güvene, örgütlülüğüne dayanmıyor. Sağcı işçilerin daha örgütlü bir şekilde bürokrasiyi zorladıkları söylenebilir. Özellikle daha örgütlü olan dinci işçilerin.

5 günlük eylemlilik süreci boyunca birbirini göremeyen vardiyalar yan yana geldi ve birlik havası oluştu. Sorunlarının sendika kanalı ile çözüleceğine inanmadığı için sendikaya dahi gitmeyen işçilerin bakışı değişti. Dahası eylemin öncüsü sağcı işçilerin grevi ve sloganlarını bu kadar özümsemesi ümit vericiydi. Hoparlörde arada bir çalınan Türkiye'nin parçası ve mehtervari müziklerin yanında Grup Yorum'un "Haklıyız kazanacağız", Ahmet Kaya'nın "Grev hakkımı isterim", Cem Karaca'nın ve Edip Akbayram'ın birkaç şarkısı ile Moğollar'dan "Bi şey yapmalı" sürekli çaldı.

Eylem alanına seçim dolayısıyla siyasiler de büyük bir ilgi gösterdiler. MHP ve Saadet Partisi ikişer defa, AKP, CHP ve HDP birer defa ziyarette bulundular ve her kesim işçi tarafından coşkuyla karşılandılar. MHP'nin ziyaretlerinde sunumlar methiyeler düzülerek yapıldı.

HDP'nin ziyareti cuma namazı saatine denk getirildi ve özellikle işçilere doğru dürüst çağrı yapılmadı. Ancak gelenler iyi karşılandı. Cuma namazı saati tercihi HDP'nin kendisine de ait olabilir. Biz sorduğumuzda bu tercihin HDP'in tercihi olduğu söylendi. TÜPRAŞ işçileri, DİSK'e üye Aliağa belediye işçileri ve Eğitim-Sen sendikaları ziyareti dışında sol siyasetlerden bir tek Aliağa FKF destek ziyaretinde bulundu. FKF son derece olumlu bir hava ve sloganlarla karşılandı.

Genel merkez yöneticilerinden başkan Mustafa Öztaşkın 5 günlük fabrika işgali boyunca (işgal diyorum çünkü kısmi de olsa yönetimi devraldık) ziyarette bulunmazken, genel mali sekreter İbrahim Doğangül ilk günden beri aramızdaydı. Usta lafazanlığı ile işçileri sürekli kontrol altında tutarak, sendikal bürokrasi terbiyesi verdi. "Müzakere yoksa, mücadele var!" sloganı için direniş alanında bulan temsilciye teşekkür ederek hayranlığını gizleyemedi. Bu slogan Petrol-İş'in mevcut yapısının genel felsefesidir. Onlar için mücadele kazanmak için değil müzakere etmek için bir araçtır.

Eylemlilik içerisinde sendika yönetimi asla işçilere söz hakkı vermedi. Bu tür girişimleri bir ustalıkla bastırmayı, kontrol altına almayı bildi. "Örgüt disiplini" adı altında alınan hiçbir karar açık görüşe ve tartışmaya sunulmadı. 5 gün boyunca %7-%13 ile iki ayrı zam talebi üzerinde duruldu.

5. günün sonunda işverenin görüşme talebi üzerine uçakla İstanbul'a gidilerek anlaşıldı. İlk altı ay için eski işçilere %6 zam, devamındaki 6 aylarda enflasyon oranında zam alındı. Yeni işçiler için ise ilk 6 ay eskinin %83'ü oranında zam ve 3. altı ayda %84 olacak şekilde bir skala şarjı olacağı söylendi. Diğer 6 aylar ise enflasyon oranında zamlanacağı açıklandı.

Bu zam özellikle 2006 ve 2011 arası girişli olanları tatmin etmedi. 2011 sonrasının sendikanın gücünün yeni farkına vardığı için diyecek sözü yoktu (1000 civarında deneyimsiz işçi).

5 günlük eylemin yorgunluğu ve tükenmişliği arasında eskilerin homurtuları ve yenilerin cıvıltıları ile eylem sendika yönetiminin istediği gibi tatlıya bağlandı. Mevcut yönetim ilk sözleşme döneminden "görece" başarıyla ayrıldı, talepler karşılanamasa da en azından elimizden geleni yaptık intibası bırakarak...

PETKİM'den bir sınıf devrimcisi

Samimiyet, açıklık, yoldaşça güven...

Mevcut burjuva iktidarı yıkmayı hedefleyen zorlu bir mücadele ancak ilkeleri, kuralları, disiplini, dinamik bir iç yaşamı olan devrimci partiler tarafından omuzlanabilir. Devrimci iç yaşamın olmazsa olmaz ilkelerinden biri ise alttan üste, üstten alta doğru açıklıktır. Örgütsel güvenlik alanına giren konular dışında açıklık, devrimci iç yaşam açısından kritik önemdedir.

Sistem "maskeli yaşam"ı dayatıyor

Kapitalist egemenlik koşullarında kişilerin açık ve samimi davranmaları hem zordur, hem belli bedelleri göze almayı gerektirir. Devletten aileye uzanan kurumların fiziki şiddeti de içeren çok yönlü baskıları, kuşakların özgürce gelişimlerini zora sokar. Kabalığı kadar sinsi de olan baskıların yanısıra bencillik, çıkarcılık, özenti vb.'ni empoze ederek de kişiliğin gelişimini sakatlar. Bu da çoğu zaman kişilerin rahat ve doğal davranmalarını, kendilerini açıklıkla ifade etmelerini engeller.

Bireyi açmaza sürükleyerek samimiyeti yok eden başka etmenler de vardır elbette. Ancak temel neden, baskı ve sömürüye dayalı ilişkiler nedeniyle insanın özgür olamadığı yerde, kendini maske takmaya gerek kalmadan ifade etmesinin zor olması, hatta bedel ödemeyi gerektirmesidir. Toplumsal koşulların hem baskıcı hem yönlendirici niteliği, kişileri "maskeler" takmaya özendirmekle kalmamakta, zorlamaktadır da.

Devrimci yaşam, "maskeleri parçalama" kararlılığıdır

İnsani değerleri yıkıma uğratan burjuva dünyasının dayatmalarına karşı mücadele, sistemin ürettiği sınıf çatışmalarının yansıması olarak kesintisiz sürer. En zor dönemlerde bile devrimciler bu dayatmalara başkaldırırlar. Ancak bu olgu, burjuva yaşam dünyasının yansıması olan sorunların devrimci saflarda ortaya çıkmayacağı anlamına gelmez. Belli bir yaşa kadar şu veya bu şekilde düzene "uyum" göstermek zorunda kalan kişinin, burjuva dünyanın bataklığında üreyen hastalıklardan kendini koruyabilmesi kolay değildir. Dolayısıyla verili koşullarda devrimcileşme, "maskeleri parçalama süreci"dir aynı zamanda.

Sömürü, kölelik ve zorbalıktan arınmış sosyalist bir dünya kurma mücadelesine katılan kişi, ilkin "geçerli kurallar" dayatmasına isyan eder. Bu yönelim, samimi bir yaşam sürme eğiliminin de dışavurumudur. Yeni bir dünya kurma mücadelesine katılmak, bu tercihteki kararlılığın da ilanıdır. Bu tercih, dış dünyanın dayatmaların karşı mücadeleden ibaret olmayıp, öznenin kendi içinde çatışmayı da kaçınılmaz kılan bir sürecin başlamasıdır aynı zamanda.

Zorlanmaları aşmak için...

Maskeleri parçalama tercihi ile birlikte devrimcileşme süreci başlar. Bu süreçte açıklık ve samimiyet konusunda kimi zaman zorlanmalar yaşanabiliyor. Parti nezdinde yeterince açık davranamayan kişi, niyeti bu olmasa bile, fiilen samimiyet yönünden tartışmalı hale geliyor. Böylesi tutumlar sergileyen devrimcilerin kimi zaman kendilerine göre "geçerli" sebepleri de olabiliyor. Ancak farklı nedenlere dayandırılan bu "rasyonalize

etme" çabası, açık ve samimi davranmamanın parti nezdinde ciddi bir sorun olacağı gerçeğini ortadan kaldırmaz. Zira partiye karşı "kesin açıklık", devrimci sınıf mücadelesinin olmazsa olmaz kurallarından biridir.

Biliyoruz ki, samimi bir devrimci için partiye karşı "açık davranamama" tutumu rahatsız edici olmakta, hatta kişinin iç huzurunu zedelemektedir. Bu türden bir gerilim yaşayanların verimi düşmekte, içinde yer aldıkları kolektifin diğer bileşenleriyle çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar. Bu gerilimin uzun zamana yayılması ise, moral değerleri zedeleyebilmekte ve kişiyi yıpratabilmektedir.

Militanların devrimci mücadelede gelişip serpilmesini köstekleyen bu tür sorunlar, kaçınılmaz bir şekilde parti örgütlerini meşgul etmekte, zaman ve enerji israfına da yol açmaktadır.

Partiye karşı açıklık esastır

İllegal ihtilalci bir parti için hayati bir önem taşıyan "karşılıklı güvene dayalı yoldaşça ilişkiler", ancak samimi açıklığın olduğu yerde kurulabilir. Bundan dolayı yoldaşlar arasında açıklığa dayalı güven ilişkisi, partinin esnemesinin mümkün olmadığı temel kurallardan biridir.

Parti örgütlerinin hassasiyetlerine rağmen bu sorun kimi militanlar şahsında yaşanabilmektedir. Bu can sıkıcı durumun anlaşılır olsa da, hiçbir biçimde "hoşgörü" ile karşılanamaz. Sorunun nedenini saptamak, muhataplarının gündemine taşımak ve zaman yitirmeden müdahalede bulunmak esastır.

Devrimci sınıf mücadelesi her yönüyle gönüllülük esasına dayanır. Ve her örgütlü mücadelenin belli ilke ve kuralları vardır. İlkeler, kurallar, değerler bütünü rastgele değil, devrimci dünya görüşünün gereği olarak, mücadele deneyimlerinden süzülerek oluşturulur. Örgütlü mücadeleye katılan militanlardan, partinin ilke ve kurallarına uygun davranışlar sergilemelerinin beklenmesi doğaldır.

Sosyalist bir dünya kurma mücadelesi "gönüllülerin örgütlü birliği" temeline dayandığı, karşılıklı güvene dayalı yoldaşça ilişkilerin esas olduğu dikkate alınırsa, açık ve samimi davranmanın önünde hiçbir engel kalmaz. Örgütlü mücadelede yer alan herkesin belli hakları olduğu gibi, devrimci temelde eleştiri-özeleştiri yapma hakkı ve görevi de vardır. O halde konumundan bağımsız olarak, her sınıf devrimcisinin partiye karşı açık ve samimi davranmasının önünde nesnel engeller yoktur.

Devrimcilikte ısrarla her sorun aşılabilir

Eğer niyet sorunu, karakter bozukluğu gibi vahim sorunlar yoksa, açık davranamama aşılabilecek bir sorundur. Zira sağlıklı olmayan bu tutum çoğu zaman kişinin yaşadığı zorlanmalar, tereddütler, kafa karışıklığı, ilişkide bulunduğu yoldaşlarından çekinme, ideolojik-teorik yetersizlik gibi nedenlerden kaynaklanır. Devrimci mücadelede samimiyetin olduğu yerde, bu sorunlar devrimci eleştiri-özeleştiri temelinde aşılabilir. Elbette sorunun aşılabilmesi için, öncelikle "açık davranamama" tutumunun terk edilmesi gerekir. Sorunlar muhataplarının gündemine taşındığında, çözüm süreci de başlar.

Devrimci mücadelede zorlama ile yol alınmayacağına göre, samimi bir devrimci, partiye karşı açık davranarak yaşadığı zorlanmaları hızla aşabilir. Kafa karışıklığı, tereddüt, tedirginlik, ideolojik-teorik yetersizlik, örgütsel deneyim eksikliği vb... Mahiyetinden bağımsız olarak, sorunu açıkça gündeme getirmek ve partinin yönlendirici/çözücü müdahalesini talep etmek en sağlıklı yoldur.

Unutulmamalıdır ki, tahlil edilemeyen, çözücü müdahaleye konu olmayan sorunlar aşılamaz. Bu ise hem kişinin gelişimini köstekler, hem partiyi uğraştıran yeni sorunlara kaynaklık eder. Oysa biliyoruz ki, hiçbir yoldaş, "devrime hazırlanıyoruz" şiarını yükselten partinin zaman ve enerjisini israf edecek kronik sorunların kaynağı olmak istemez.

Partinin birikimleri ve ideolojik donanım sorunu

S. Metin

Devrimci iktidar hedefi olan komünist bir hareket olarak başından itibaren ideolojik-teorik sorunlar bizim için özel bir önem ve anlam taşımıştır. Öyle ki, bu konu özellikle partileşme sürecinde kavranması gereken halka olarak tanımlanmıştır.

Gericilik yıllarında her zaman devrim, devrimci teori, devrimci parti ve devrimci sınıf konularında kuşkular yayılmış, tasfiyeci çağrılar yapılmıştır. Komünist hareket, bu tasfiyeci çağrılara karşı klasik teoriye, yani Marksizm-Leninizm'e, Marx-Engels ve Lenin'e daha sıkı sarılma çağrısını yükseltmiş, özellikle devrimci örgüte dönük kaba inkarcı yaklaşımların inadına Leninizm'e ve devrimci partiye özel bir vurgu yapmıştır.

Hiç kuşkusuz bu çabalar boşa gitmemiştir. Komünist hareketin devrimcilik iddiasındaki diğer sol akımlar karşısında açık bir ideolojik üstünlüğe sahip olması bunun ifadesidir. Ve partimizin bugün küçümsenemeyecek bir ideolojik-politik, örgütsel-pratik ve moral birikime sahip olmasını bu konudaki çabalarına borçludur.

Partinin değişmez gündemi: İdeolojik donanım sorunu

Bu sorun her dönem, örgüt sorunu ile birlikte partimizin değişmez gündemi olagelmiştir. Parti öncesi dönemde gerçekleştirilen tüm örgüt konferanslarında, kuruluşundan sonra tüm parti kongrelerinde ve adeta birer kongre niteliğindeki parti okullarında önemli bir gündem maddesi olarak ele alınmıştır. En önemlisi, sadece anlam ve önemine işaret edilmekle kalınmamış, gereklerinin yerine getirilmesi için pratikte ciddi bir çaba harcanmıştır. Bu konudaki pratiğimize kısaca da olsa değinmekte yarar var.

Hareket olarak her konuda olduğu gibi bu konuda da geleneksel devrimci-demokrat hareketle tümüyle farklı bir bakışa sahiptik ve buna uygun bir pratik ortaya koyduk. Örneğin, siyasal bir akım olarak yola çıktığımızda, daha ilk seslenişte, çok vurgulu bir biçimde Merkez Yayın Organımız Ekim'in sadece bir takım yazarların değil, tüm kadro ve militanlarımızın, özellikle de öncü işçilerin kürsüsü olduğunu dile getirdik. Herkesin hiçbir kaygı duymadan, özgürce yazarak düşünsel yaşamımıza katılabileceğini belirttik. Bu bizim kadro sorununa bakışımızın bir ifadesiydi. EKİM daha en başından, geleneksel hareketin düşünen kadrolar ve edilgen biçimde örgüt yaşamına dahil olan pratikçiler anlayış ve pratiğini mahkum etti. Düşünen ve savaşan kadrolar politikasını savundu, buna uygun bir pratik ortaya koydu. Devrim için örgüt nasıl vazgeçilmez bir silahsa, ideolojik donanımlı bilinçli insan da bir başka vazgeçilmez silahtı bizim için.

Bu pratik sadece Ekim'le ilişkinin organik bir ilişki haline gelmesini ve düşünsel yaşamda canlılığı sağlamakla kalmadı, kadrolarımızın düşünen ve savaşan kadrolar olmasında da önemli bir rol oynadı. Habip Gül, Ümit Altıntaş, Hatice Yürekli ve Alaattin Karadağ yoldaşlar bu çabanın dikkate değer olumlu örnekleri olarak duruyorlar önümüzde.

Parti öncesi dönemdeki örgütümüzün ilk konferansı bu açıdan bir başka örnektir. EKİM I. Genel Konferansı, programatik düzeyde her temel meselenin geniş bir zamana yayılarak ve oldukça kapsamlı biçimde tartışıldığı bir parti platformu olmuştur. Burada son derece verimli tartışmalarla birlikte bugün hala güncelliğini koruyan temel önemde değerlendirmeler yapılmıştır. Denilebilir ki, bu konferansta ortaklaşılan tezler, sonradan program düzeyinde savunduğumuz görüşler olmuşlardır.

Bu gelenek partimizin Kuruluş Kongresi'nde daha ileri düzeyde ve daha verimli biçimde tekrarlanmıştır. Bu kongre esas yönünden

bir program ve tüzük kongresidir. Doğal olarak bu kongrenin en önemli çalışması da, programın oluşturulması hedefi çerçevesinde ele alınıp tartışılan ideolojik-teorik sorunlar üzerinde yapılan tartışmalar ve bu vesileyle gerçekleştirilen nitelikli ideolojik eğitim-donanım çalışmasıdır.

Bu kongre oldukça uzun bir sürece yayılmıştır. Devrimci sınıf partisi programı çerçevesinde Marksizm'in konuya ilişkin tüm birikimi ve tarihsel deneyim dikkatle incelenmiş ve verimli tartışmalara konu olmuştur. Partimizin programı işte bu hedefli inceleme ve tartışmaların sonucunda oluşturulmuştur. Kuruluş Kongresi aynı zamanda herkes için çok verimli ve ilerletici bir eğitim vesilesi olmuştur.

Burada başlıca hedeflerden bir, bilinçli insana ulaşmaktır. Kadro demek her şeyden önce donanımlı bilinçli insan demektir. Bu çalışma ile aynı zamanda bir program bilincinin yaratılması hedeflenmiştir. Zira devrimci bir parti için bu bilincin oluşturulması yaşamsaldır. Ancak bu bilincin yaratılması ile partimizin sınıfa ait olan devrimci programının hayata geçirilmesi güvenceye alınabilirdi.

Parti birikimini partinin tümüne maletmek

Partide ideolojik düzeyi yükseltmek, partinin birikimlerini tüm parti kadrolarına mal etmek ve özümsenmesini sağlamak, partimizde sürekli bir çaba olagelmiştir. Bu konuda her dönem hassasiyet gösterilmiştir.

Özellikle III. Parti Kongresi'nde bu konu üzerinde özellikle durulmuş, buna ilişkin sorunlar çok yönlü olarak tartışılmıştır. Bunun bir sonucu olarak kongrenin akabinde bu yönde anlamlı bazı adımlar atılmış, bu da sorunun mahiyetini bir ölçüde değiştirmiştir. Ne var ki, buna rağmen sorun yakıcılığını korumuştur. IV. Kongre'de konu değişen mahiyetiyle bir kez daha ele alınmıştır.

Her biri birer kongre niteliğinde olan parti okulları pratiği ise partimizin yaşamında yeni bir düzeyin ifadesi olmuştur. Kongre çalışmalarının hemen ardından gerçekleştirilen parti okulları, sadece ideolojik donanım açısından değil, yanı sıra partimizin birikiminin kadrolara mal edilmesi açısından da çok işlevli olmuştur. Çeşitli çalışma alanlarından gelen çok sayıda parti kadrosu, çok yönlü ve verimli bir eğitimden geçmişlerdir.

Elbette bütün bunlarla birlikte sorun organ toplantılarının sürekli gündemi haline gelmiştir.

Son yıllarda çok daha özel biçimde gündemimizde yer tutan ideolojik donanım sorunu, ortaya konan çabalara rağmen hala da politik ve örgütsel çalışmamız için yaşamsal önemini korumaktadır. Dolayısıyla bu yönlü çabalar daha yöntemli ve hedefli biçimde sürdürülmek durumundadır. Zira bu alandaki zayıflık pek çok alanda parti çalışmasını aksatacak, mesafe almakta hep sıkıntılar yaşanacaktır.

* Kadrolaşmanın bir yanı politik-pratik çalışma ise, önemli bir diğer yanı da ideolojik donanım ve yetkinleşme sorunudur. Bu bütünlük sağlanamadığında, kadrolaşmanın bir yanı hep eksik kalacaktır.

* İdeolojik donanım sorunu aynı zamanda her soruna politik bakma bilinci demektir. Politik önderlik kapasitesi kazanmak demektir. Çoğu kez hedefsiz biçimde bir koşuşturmacadan, pratik çalışmayı ve örgütü kendi içinde yönetmekten ibaret bir dar pratikçi önderlik yerine, politik önderlik birikimine ve yeteneği sahip olmak demektir.

* Politik önderliğe dayalı çalışma tarzı sorunu halen de sorunlarımızın çözümünde kavranması gereken temel halkadır. Politik önderliğe dayalı bir çalışma kapasitesi kazanabilmek ise, ideolojik çalışmanın hakkıyla gerçekleştirilmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Sorunun çözümünün olmazsa olmaz koşuludur.

* İnisiyatifli yerel önderlik sorunu, hemen her vesileyle üzerinde durulan temel önemde bir başka konudur. Gündelik yerel çalışmanın merkeze endeksli olmaktan kurtulması, kendine yeterli yerel önderlik organları gerektirir. Bu da kendi yönünden ideolojik eğitim ve donanım sorununun önemine işaret eder.

***

Nereden bakılırsa bakılsın ideolojik donanım ve partinin birikimlerini tüm partiye mal etmek sorunu, düne göre mahiyeti değişse bile, partimiz için hala yaşamsal önemini korumaktadır. Bunun gerekleri eksiksiz biçimde yerine getirilmelidir. Bu yönlü görev ve sorumluluk başta MK ve yerel önderlik kadroları olmak üzere tüm kadroların omuzlarındadır.

İskeleti güçlü bir parti için!..

K. E. Rüzgar

İskeleti oturmuş ve güçlü bir parti, iliklerine kadar sağlam kemiklerden oluştuğunda ve bu kemikler sürekli bir şekilde iyi beslendiğinde uzun ömürlü olur. Her birinin ayrı bir kemik olduğunu varsaydığımız yerel örgütlerimizi güçlü ve inisiyatifli hale getirmek partimizin öncelikli hedeflerinden biridir. İskeleti sağlam bir parti olmak için kemiklerimizin (yerel örgütlerimizin) her birinin güçlü olması gerekir. Yerel örgütlerin güçlü ve inisiyatifli olması, öteki şeyler yanında kadro sorunumuzu geride bırakmamız ve merkezi politik önderliği oturtmamızla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Yerel kadroların kendilerini geliştirmek için ne kadar sistematik bir çaba içerisinde olduğu ve partinin yerel örgütlerin ve kadroların ihtiyaçlarına ne kadar müdahale ettiği, yerel örgütlerin niteliğini yükseltme düzeyini ve hızını belirler.

En güçlü yerel inisiyatifler, parti örgütünün güçlü olduğu, çalışmayı yürüten her bir yoldaşın partiyle bütünleştiği ve kolektif bir çalışma zeminine sahip olunan alanlarda oluşur. Yerel inisiyatif demek kendinden menkul bir çalışmaya sahip olmak değildir. Partinin çizgisi ve birikimiyle yerelin özgünlüklerine ve özellikleri hakim bir şekilde devrimci bir faaliyet yürütebilmektir. Yerel inisiyatif demek yerelde inisiyatifli, yetenekli ve birikimli yoldaşların olup olmaması veya inisiyatifli bir kişinin belirleyiciliğinde çalışmaya yön verilmesi de değildir. Yerel inisiyatifin açığa çıkabilmesi, güçlü yerel örgütlerin oluşabilmesi için partinin ideolojik, kültürel, pratik birikimine sahip olmak çok önemlidir. Ve en belirleyici yan işleyen kolektif tartışma-planlama zeminleridir.

Yerel örgütün inisiyatif sergileyebilmesi ve örgüt bütünlüğünü yakalayabilmek için sistematik bir şekilde toplanabilmek, fikir birliği oluşturacak tartışmalar yürütebilmek ve hedefli planlamalar yapabilmek kritik önemdedir. Toplantıların aksaması sadece birkaç kişinin yan yana gelip gelmemesi gibi basite alınacak bir şey değildir. Toplantı disiplini parti disiplinidir; toplantı zemini ise parti çizgisinin hayat bulmasını sağlayacak pratiğin ilk aşamasıdır. Yereli tanımak, gelişmeleri yakalamak ve politik-pratik hat oluşturmak için önemli olduğu kadar insanın kendisinden başlayarak yoldaşların, çevre/çeperin, ilişkilerin iyi tanınması, ihtiyaçlarını ve gelişmelerini yakından takip edilebilmesi için de belirleyicidir.

İnisiyatifli yerel örgüt ve çok yönlü gelişkin kadro sorununu aşamadığımız sürece karşımıza çıkan sorun alanları nelerdir?

- Tüm kadroların ortak bir bakış ve hedefle hareket etmemesi: Örgütün bütünlüklü davranamaması, çevre-çeper güçlerinin ve ilişkilerin karşısına kararlı ve güçlü bir örgüt olarak çıkmayı zayıflatmaktadır.

- Devrimci iç yaşam alanındaki zayıflık: Örgüt bütünlüğünün oluşmadığı yerde en önemli sorun alanı tek tek yoldaşların ve örgütsel zeminlerin devrimci iç yaşamdan uzaklaşmasıdır: Devrimci bir zeminde dönüşümü zorlaştıran, yoldaşlık ilişkilerine yansıyan sonuçlar üretebilecektir.

- Bireysel inisiyatiflerin öne çıkması: Siyasal faaliyette kişinin bilinci, algısı, yetenekleri ve kimliğinin belirleyiciliği ekseninde sonuçlar yaratır.

(Devamı s.22'de)

Düzen kültürüyle çok yönlü hesaplaşmaya!

R. Defne

Kadın sorunu derin tarihsel kökleri olan toplumsal bir sorundur. Bu sorunun marksist tahliline dair partimizin bakışındaki berraklık ortadadır. Ancak bu açıklık kadar önemli olan, bunun bir devrimci olarak gündelik yaşamımızda nasıl karşılık bulduğudur. Bu nedenle şu sorular önemlidir: Çok yönlü eğitimi gerektiren bu konuya dair partinin teorik netliği pratiğimize nasıl yansıyor? Ataerkil kültürün alışkanlıkları ve etkileriyle devrimci temellerde nasıl bir hesaplaşma yaşıyoruz? Devrimci yaşam pratiğimizde bu soruları sıklıkla sormak ve sürekli iç mücadele yürütmek durumundayız.

Ataerkil kültürün gerici-geleneksel alışkanlıkları ile burjuva yoz kültür birlikte, farklı biçimlerde yaşamımızı etkiliyor. Bu gericilik, düzen kurumları ve araçları ile sürekli olarak pompalanıyor.

Bir devrimci olarak, günlük yaşamda kullanılan dilden ev içi yaşama, duygusal ilişkilerimizden yoldaşlık ilişkilerine kadar pek çok alanda ataerkil gerici kültürün yansımalarına karşı hassasiyet göstermeliyiz. Bu özen gösterilmediğinde, kadın-erkek fark etmeksizin, düzen kültürü ve alışkanlıkları söylem ve davranışlarımızda ortaya çıkabiliyor. Buna dikkat çekildiğinde, verilen tepkiler "feminist" bulunabiliyor. Ya da tersinden, yapılması gereken müdahale "feminist etiketi yememek" adına yapılamayabiliyor.

Her iki durum da, kadın sorununa devrimci bakış planındaki zayıflığın ya da çarpık kavrayışın sonuçları olarak yaşanmaktadır. Bu zayıflık ya da çarpık bakışın gerisinde, feminizmin ideolojik eleştirisinin doğru bir teorik çerçevede yapılamaması ve Marksizmin kadın sorununa bakışının içselleştirilememesi vardır.

Partimizin konuya ilişkin değerlendirmelerinde, "*kadına yaklaşımda ataerkil ideoloji ve kültürün, yanı sıra burjuva yozluğunun etkilerinin saflarımızdan özel bir çabayla kazınması*"na dikkat çekilmiş, "*Erkek ve kadın militanın komünist yeni insan ortak paydasında birleşebilmesi*", sorunun çözümü olarak tanımlanmıştır.

*"Bunlar, kadın sorununun salt marksist teorik çerçevede kavranışının çok daha ötesinde bir sorunlar bütünüdür. Elbette öncelikle böyle bir teorik kavrayışı gerektirir, fakat bu kendi başına hiçbir biçimde yeterli olmaz, sorunu çözmez. Burada asıl ve çözücü olan, bilincin ve kişiliğin çok yönlü olarak devrimcileşmesidir, egemen ideoloji ve kültürün etkilerinin kazınmasıdır. Bu, özü bakımından, teorik dağarcığın gelişmesiyle değil, fakat ideolojik ve kültürel açıdan, ahlak ve moral değerler bakımından, devrimci sınıf mücadelesi içinde çok yönlü bir dönüşüm sorunudur." **(TKİP II. Kongre belgeleri)***

Binyıllık kökleri olan bu sorunun ciddi bir hesaplaşma süreciyle aşılabileceği gerçeği unutulmamalıdır. Kadın sorunu konusunda teorik eğitim devrimci pratik çabayla birlikte ele alındığında, ataerkil kültürün etkilerini parçalamak mümkün olacaktır. Bu hiçbir biçimde ertelenemez bir görevdir. Kadının kurtuluşuna ilişkin devrimci propagandanın karşılığının devrimci birey nezdinde de görülebilmesi gerekmektedir. İşçi ve emekçilere yönelik faaliyetimizde göstermemiz gereken devrimci tutarlılık açısından bunun önemi ortadadır. İşçi ve emekçiler, devrimciler nezdinde yarının dünyasını, yeni kültürünü tanıyacak, güvenecektir. Bundan dolayı, bugünkü devrimcileşme mücadelesi ile yarının yeni insanı olma mücadelesi arasında kopmaz bir bağ vardır.

Ekim Devrimi 98. yılında!

"... Yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez, efendiler arasındaki savaşa, kölelerin bütün efendilerine karşı yapacağı savaşla 'cevap vermek' doğrultusunda verilen söz eksiksiz yerine getirildi ve tüm güçlüklere rağmen yerine getirilecek.

Biz bu eserin yapımına başladık. Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar bunun öze ilişkin bir önemi yok. Önemli olan buzunkırılmış, yolun gösterilmiş ve açılmış olmasıdır."

V. İ. LENİN

TKİP 17. yılında!

Parti

Sınıf

Devrim!

